

marec 2023
súťaž návrhov Vízia areálu SAV

ZADANIE PRE 1. KOLO SÚŤAŽE

Vízia areálu SAV

Obsah

1. CIEĽ SÚŤAŽE A IDEOVÝ ZÁMER ROZVOJA AREÁLU	3
2. SLOVENSKÁ AKADÉMIA VIED	4
2.1. Stručná história Slovenskej akadémie vied	4
2.2. Organizačná štruktúra Slovenskej akadémie vied	4
3. ŠIRŠIE VZŤAHY	5
3.1. Lokalizácia objektov a areálu Slovenskej akadémie vied v Bratislave	5
3.2. Charakterovo príbuzné inštitúcie v Bratislave	6
3.3. Areál SAV a mobilita v rámci celomestskej a nadmestskej mierky Bratislavy	7
3.4. Areál SAV a mobilita v rámci širšieho okolia	8
3.5. Celkové zhodnotenie dopravnej situácie na úrovni mesta vo vzťahu k areálu SAV	9
3.6. Problémy a vízie súvisiace s dopravou	9
3.6.1. Železničná doprava	9
3.6.2. Mestská hromadná doprava (MHD)	9
3.6.3. Cyklodoprava	9
3.7. Areál SAV a cyklotrasy širšieho okolia	10
3.8. Individuálna automobilová doprava	11
3.9. Územný plán	12
3.10. Susediace areály	13
3.10.1. Vlastnícke vzťahy a susediace areály	14
3.10.2. Možné nové prepojenia so susediacimi areálmi	15
3.10.3. Plánovaný ESET Campus	16
3.10.4. Areál Bratislavského samosprávneho kraja	18
3.10.5. Areál ZOO	22
3.10.6. Areál West End	24
3.10.7. Areály Mestských lesov v Bratislave (MLB)	24
4. AREÁL SAV - PREDSTAVENIE A POŽIADAVKY	25
4.1. Historický vývoj	25
4.2. Analýza datovania vzniku objektov v areáli SAV	26
4.3. Funkčná náplň objektov v areáli SAV - súčasný stav	27
4.4. Analýza architektonickej hodnoty objektov v areáli SAV	28
4.5. Schéma vegetácie v areáli SAV - súčasný stav	30
4.6. Schéma mobility v areáli SAV - súčasný stav	31
4.7. Požiadavky na dopravné riešenie	32
4.8. Analýza potenciálov a limitov dopravného rozvoja areálu SAV	33
4.9. Súčasná distribúcia funkčnej náplne v existujúcich budovách	34
4.10. Možnosti narábania s existujúcimi stavbami, lokalizovanie rozvojových zón	36
4.11. Analýza potenciálov a limitov stavebného rozvoja areálu SAV	37
4.12. Požiadavky na nové priestory a umiestňovanie funkčnej náplne	39
4.12.1. Priestory pre ústavy spoločenských vied	39
4.12.2. Priestory pre ústavy prírodných vied	39
4.12.3. Priestory pre archív a ústrednú knižnicu SAV	39
4.12.4. Zdieľané laboratóriá	39
4.12.5. Centrálny bod areálu	40
4.12.6. Služby	40
4.12.7. Ubytovanie	40
4.12.8. Ďalšie priestory mimo areálu a rezerva pre rast	40
4.13. Požiadavky na verejné priestranstvá a krajinno-architektonické riešenie	41
4.14. Výtvarné diela	41
4.15. Energetika	43
4.16. Participatívne plánovanie	43
4.17. Budúca regulácia územia	43

1. Cieľ súťaže a ideový zámer rozvoja areálu

Veda je kľúčový strategický faktor rozvoja modernej spoločnosti. Každá krajina vyspelého sveta dosahuje svoj stupeň rozvoja práve vďaka vedeckému výskumu a jeho podpore. Spoločenský význam a hospodársky efekt investícií do vedeckého skúmania sa prejavuje tak v medzinárodnej konkurencieschopnosti štátu, ako aj v životnej a kultúrnej úrovni obyvateľov. (časť preambuly SAV)

Areál Slovenskej akadémie vied má byť špičkovým vedeckým kampusom na úrovni iných porovnateľných zariadení v rozvinutých krajinách. Má byť miestom pre vedeckú prácu a pridružené aktivity plnohodnotne integrovaným do štruktúry okolitého mesta a okolitej krajiny.

Slovenská akadémia vied chce areál v budúcnosti viac otvoriť verejnosti a umožniť tak jeho širšie využívanie, než to bolo doposiaľ, a aj týmto spôsobom propagovať vedu. Pocit z tohto areálu by mal byť príbuzný pocitu z vysokoškolských kampusov v rozvinutých krajinách alebo z areálov technologických firiem, kde sa komfortne pracuje. Kvalita areálu by mala pomáhať priťahovať a rozvíjať talentovaných vedcov a verejnosti poskytnúť miesto pre aktívny oddych v príjemnom parkovom prostredí s vedecko-popularizačnou funkciou.

Budúcnosť vývoja areálu môže byť veľmi rozmanitá vzhľadom na množstvo rôznych impulzov, o ktorých sa dnes diskutuje (často bez možnosti dosiahnuť už dnes jasný záver) a najmä vzhľadom na neohraničené množstvo budúcich impulzov, ktorých požiadavky v súčasnosti nie je možné dostatočne jasne predpokladať. Od návrhu sa preto očakáva riešenie, ktoré umožní reagovať na tento fakt a uniesť pestrosť rôznych budúcností.

Cieľom súťaže je priniesť najlepšiu možnú stratégiu a návrh, ktoré naplnia túto ideu.

Hlavné témy:

- otvorenie areálu verejnosti a jeho vhodné napojenie na okolie
- upokojenie automobilovej dopravy
- príjemné pracovné prostredie a naplnenie potenciálu verejných priestranstiev a krajinného riešenia
- preorganizovanie priestorových kapacít, návrh stratégie a dlhodobej vízie:
 - ústavy spoločenských vied
 - ústavy prírodných vied
 - archív a ústredná knižnica
 - zdieľané laboratóriá
 - centrálny bod areálu
 - služby
 - ubytovanie
 - presun častí SAV dnes sídliacich mimo areálu a rezerva pre rast

Všetky súčasné a navrhované kapacity boli určené na základe dostupných údajov a odhadov vyhlasovateľa a organizátora. Predstavujú rámcové údaje pre účely kvantifikovania hrubých kapacitných potrieb a tým zabezpečenia porovnateľnosti jednotlivých súťažných návrhov. Pri detailnom riešení budúcich nárokov každej inštitúcie budú v ďalších fázach projektu požiadavky spresnené v spolupráci s vedúcimi pracovníkmi danej inštitúcie. Pre odhad uvažovanej potrebnej hrubej podlažnej plochy (HPP) na klasickú kancelársku prácu bolo uvažované so základnou hodnotou 40 m² na zamestnanca a prípadne 20 m² na doktoranda. Táto hodnota bola stanovená ako predbežná na základe zjednodušenia. Obsahuje potreby kancelárskeho pracovného miesta vrátane doplnkových a pridružených priestorov (zasadačky, sklady, denné miestnosti, hygiena, chodby a schodiská, stavebné konštrukcie, ...). Špeciálne priestorové požiadavky sú pripočítané do HPP nad rámec tejto základnej hodnoty.

2. Slovenská akadémia vied

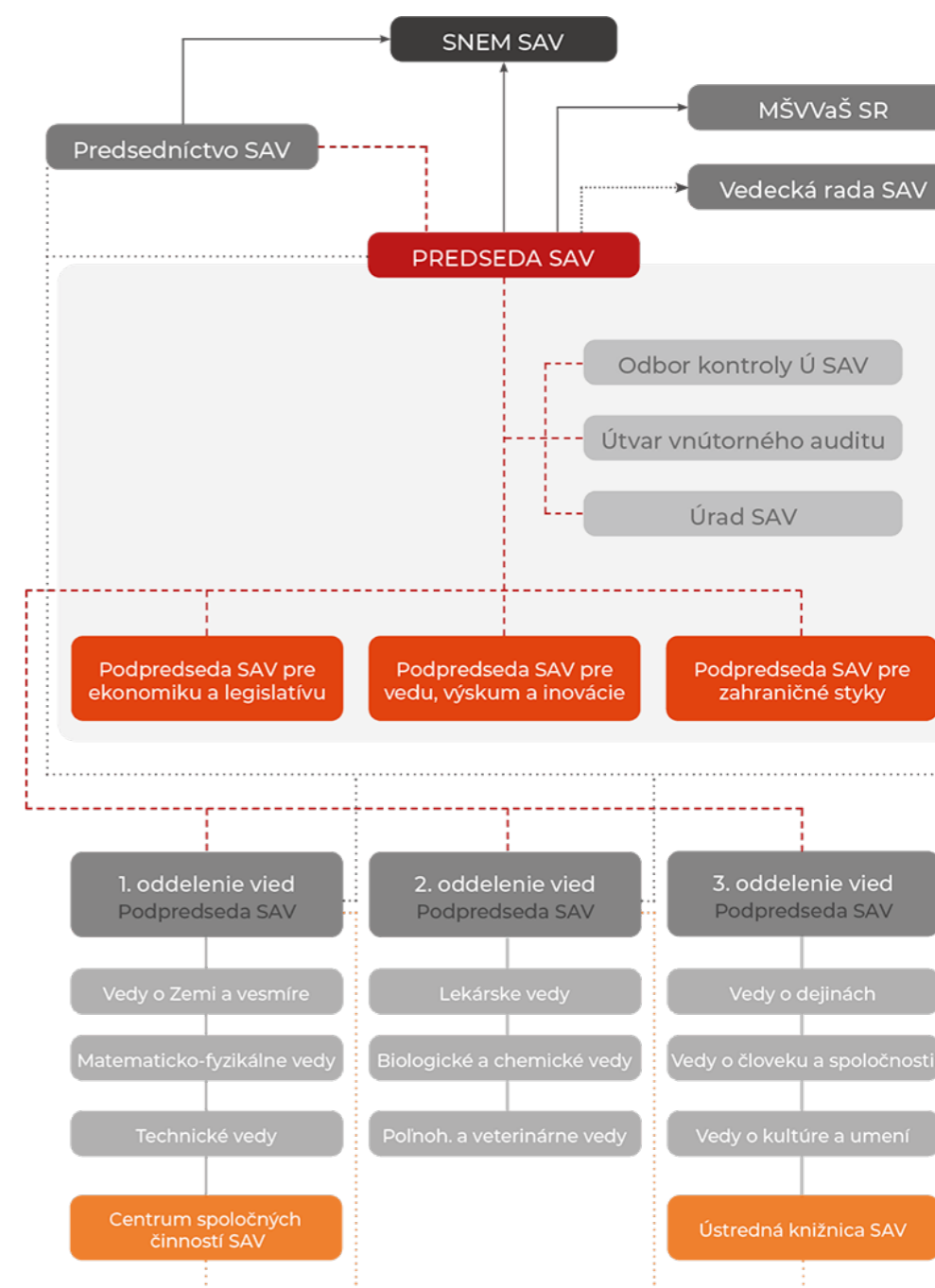
2.1. STRUČNÁ HISTÓRIA SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED

- 1735 Matej Bel založil v Bratislave učenú spoločnosť Societas litteraria
- 1792 založenie Slovenského učeného tovaríšstva
- 1844 z iniciatívy Ľudovíta Štúra vznikol celonárodný spolok Tatrin
- 1942 2.7. zriadenie Slovenskej akadémie vied a umení
- 1953 ustanovenie Slovenskej akadémie vied
- po 1989 transformácia na demokratickú inštitúciu, zrušenie štatútu tzv. akademikov, vznik Učenej spoločnosti, vytvorenie samosprávy, vznik Snemu SAV, vznik samostatného odborového zväzu SAV
- 2002 prijatie zákona 133/2002 o Slovenskej akadémii vied (SAV), ktorý zakotvil samosprávne postavenie SAV, vrátane spravovania samostatnej rozpočtovej kapitoly SAV oddelenej od rozpočtu Ministerstva školstva
- 2004 vstup Slovenskej republiky do Európskej únie, čo umožnilo jednoduchšie zapájanie sa do medzinárodných projektov a zlepšenie možností financovania
- 2022 transformácia ústavov a centier SAV na verejné výskumné inštitúcie (v.v.i.) podľa zákona 243 z roku 2017. Každá inštitúcia je samostatným právnym subjektom a vlastní nehnuteľný, hnutelný aj nehmotný majetok, ktorý pred transformáciou spravovala ako štátny majetok. Zmenou právnej formy centier a ústavov SAV sa umožnilo efektívnejšie narábanie s duševným vlastníctvom, ako aj flexibilnejšie kreovanie nových partnerstiev a spoluprác so súkromným sektorom a vysokými školami. Činnosť SAV ako celku je naďalej riadená Predsedníctvom SAV (PSAV) prostredníctvom Úradu SAV, ktorý spravuje rozpočtovú kapitolu SAV ako štátna rozpočtová organizácia. Úrad SAV spravuje aj časť nehnuteľného majetku, ktorý SAV využíva, ale po transformácii organizácií SAV na v.v.i. ostal v štátnom vlastníctve. PSAV je volené Snemom SAV, ktorý je najvyšším samosprávnym orgánom SAV.
- 2022 ku koncu roka SAV združovala 47 vedecko-výskumných inštitúcií, z toho 45 vedeckých ústavov a vedeckých centier. Pôsobilo v nich 2934 zamestnancov. Každý rok na SAV študuje okolo 450 doktorandov v dennej forme štúdia, takmer 30 % z nich je zo zahraničia.

(zdroj: www.sav.sk)

2.2. ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED

(zdroj: www.sav.sk)

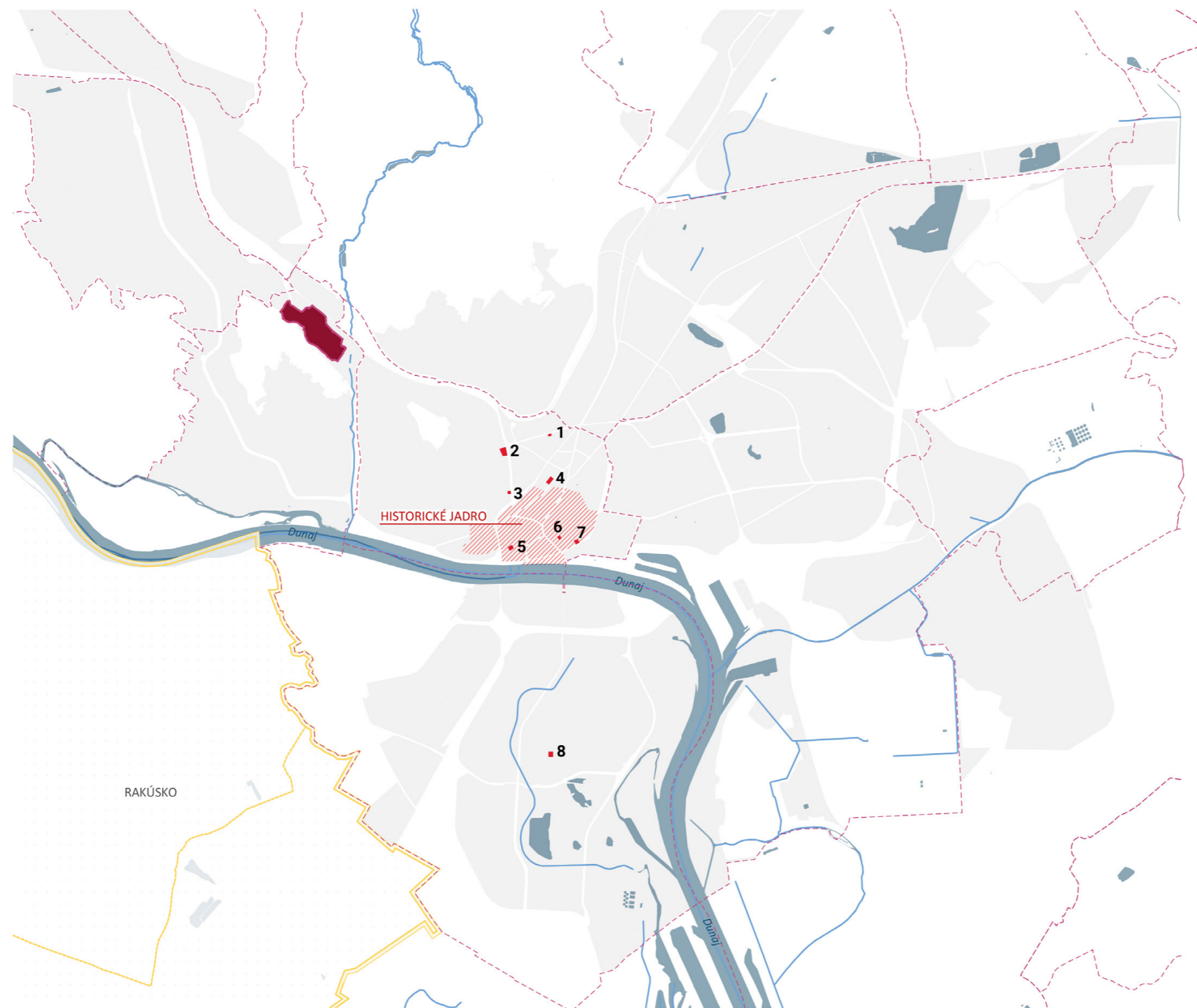
Legenda

- zodpovednosť
- - - riadenie zo zákona
- koordinácia a koordinácia
- koordinácia
- spoločná koordinácia

3.

Širšie vzťahy

3.1. LOKALIZÁCIA OBJEKTOV A AREÁLU SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED V BRATISLAVE

LEGENDA

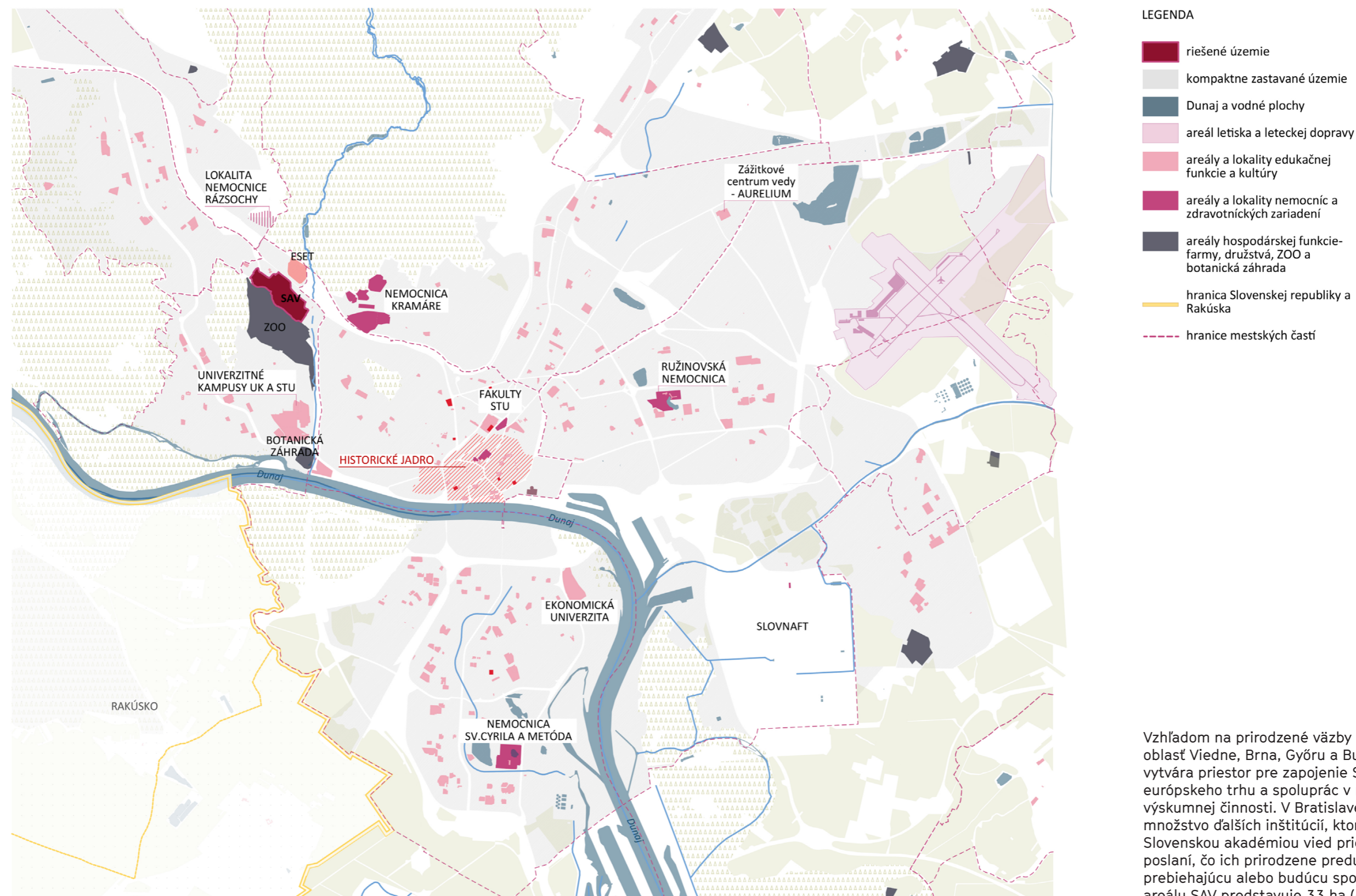
- riešené územie = areál SAV
- kompaktné zastavané územie
- Dunaj a vodné plochy
- hranica Slovenskej republiky a Rakúska
- hranice mestských častí

PRACOVISKÁ SAV V RÁMCI BA

- 1 Šancová 56** - Ekonomický Ústav SAV - Ekonomický ústav SAV, v.v.i. / Centrum spoločenských a psychologických vied SAV, v.v.i.
- 2 Štefánikova 49** - Úrad Slovenskej akadémie vied / Matematický ústav SAV, v.v.i. / Geografický ústav SAV, v.v.i.
- 3 Štefánikova 3** - Kníhkupectvo SAV VEDA, vydavateľstvo SAV, v.v.i. - Malé kongresové centrum SAV/ Ústav krajinskej ekológie SAV, v.v.i.
- 4 Radlinského 9** - pracovisko Chemického ústavu SAV
- 5 Pánska 26 / Rudnayovo námestie** - Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV, v.v.i.
- 6 Sienkiewiczova 1** - Centrum experimentálnej medicíny SAV, v.v.i.- Ústav normálnej a patologickej fyziológie SAV
- 7 Klemensova 19** - Ústav spoločenských vied SAV- Historický ústav SAV, v.v.i. / Ústav etnológie a sociálnej antropológie SAV, v.v.i. / Filozofický ústav SAV, v.v.i. / Sociologický ústav SAV, v.v.i. / Ústav štátu a práva SAV, v.v.i., / Ústav orientalistiky SAV, v.v.i. / Ústredná knižnica SAV, v.v.i.
- 8 Bradáčova 7** - Centrum spoločných činností SAV, v.v.i. - Encyklopedický ústav SAV

SAV BRATISLAVA 1: 55 000 Riešené územie SAV a pracoviská

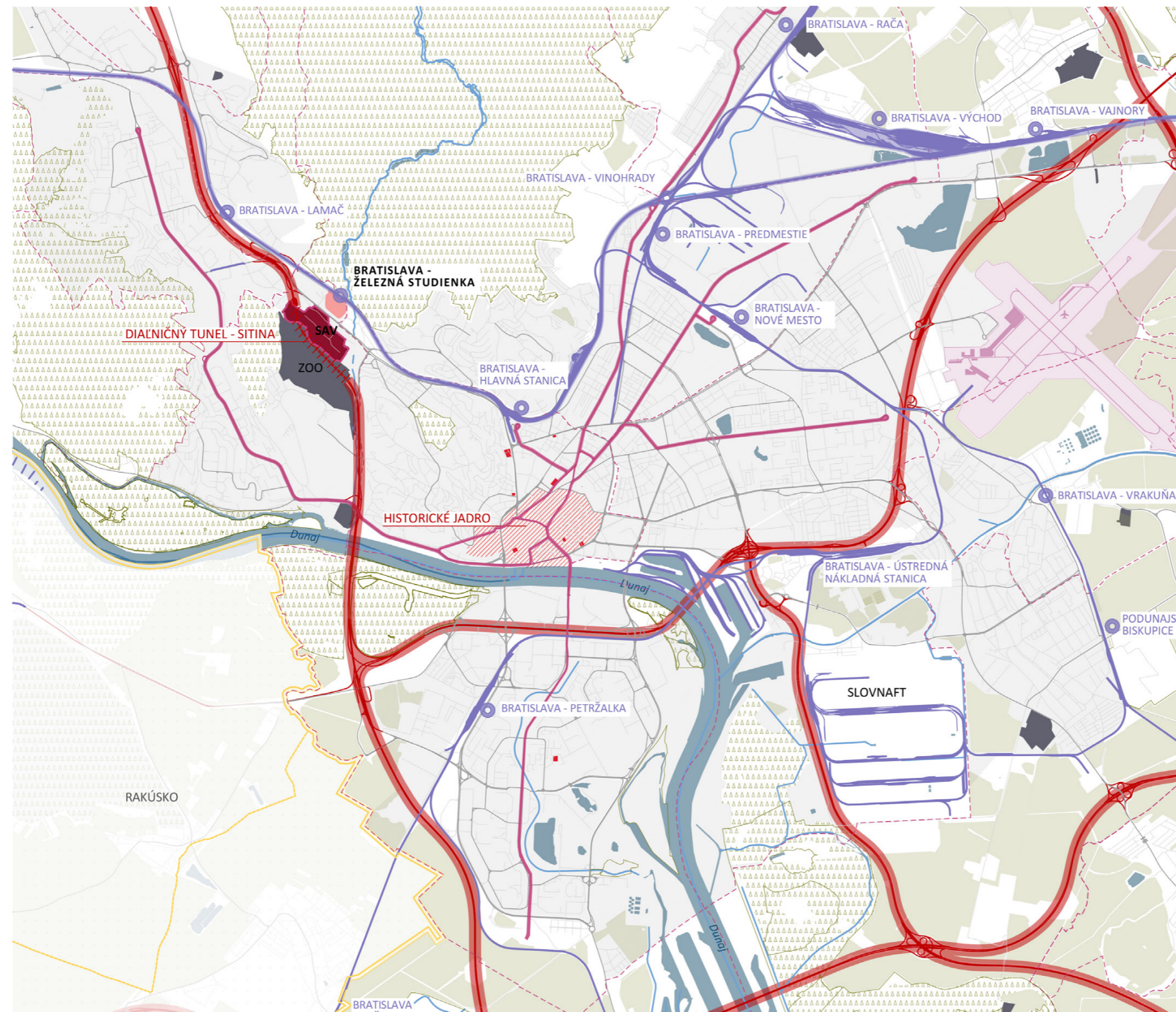
3.2. CHARAKTEROVO PRÍBUZNÉ INŠTITÚCIE V BRATISLAVE

SAV BRATISLAVA 1: 55 000 Areály v rámci Bratislavy

Vzhľadom na prirodzené väzby Bratislavy na oblasť Viedne, Brna, Győru a Budapešti, sa tu vytvára priestor pre zapojenie Slovenska do európskeho trhu a spoluprácu v rámci vedecko-výskumnej činnosti. V Bratislave sa nachádza množstvo ďalších inštitúcií, ktoré majú so Slovenskou akadémiou vied prieniky vo svojom poslaní, čo ich prirodzene predurčuje na už prebiehajúcu alebo budúcu spoluprácu. Rozloha areálu SAV predstavuje 33 ha (+ príslušné pozemky 2,3 ha). Je jedným z najväčších areálov na území Bratislavy v rámci areálov príbuzných funkcií.

3.3. AREÁL SAV A MOBILITA V RÁMCI CELOMESTSKEJ A NADMESTSKEJ MIERKY BRATISLAVY

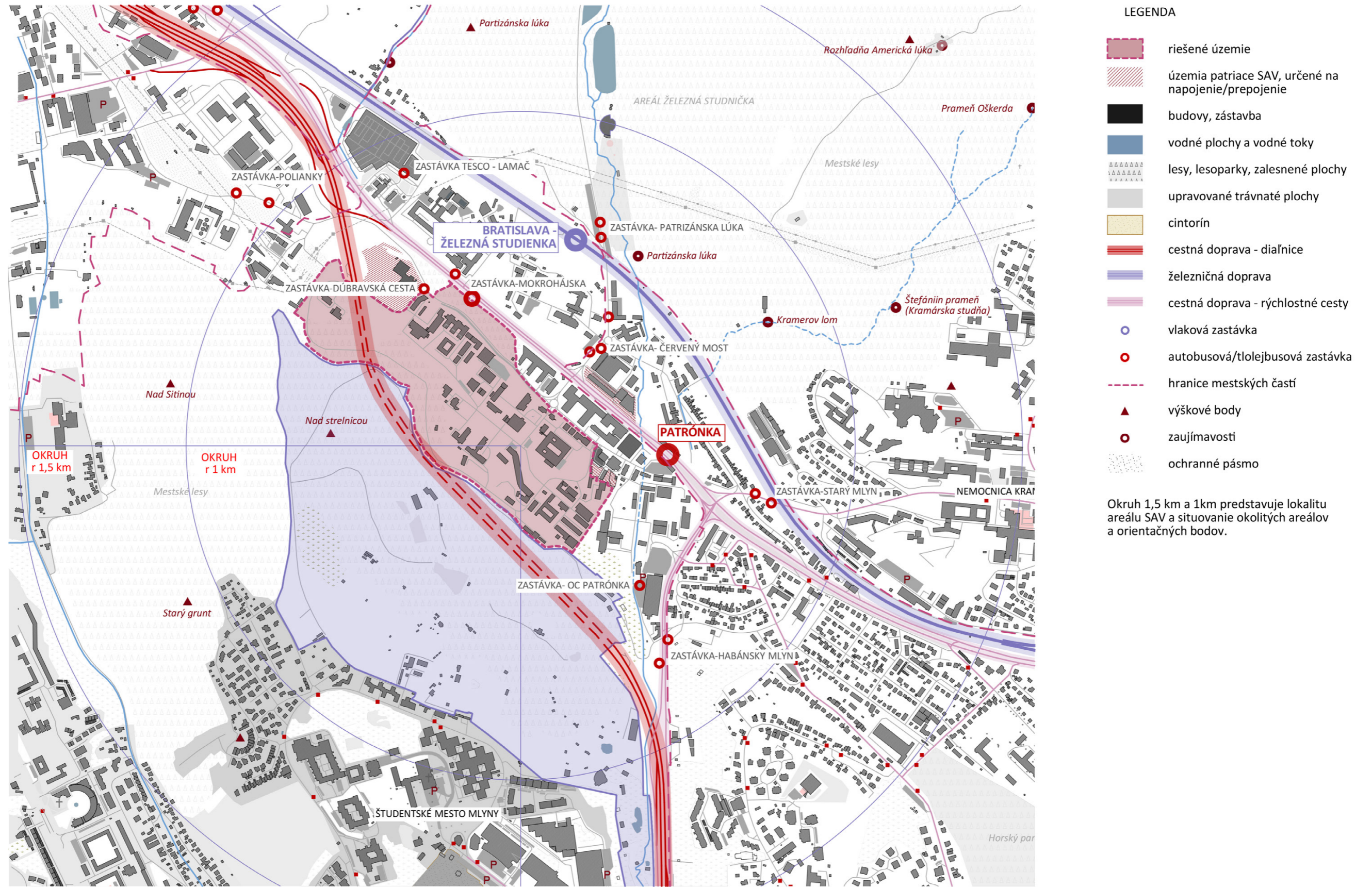

LEGENDA

- riešené územie
- pracoviská SAV mimo areálu SAV
- kompaktné zastavané územie
- Dunaj a vodné plochy
- areál letiska a leteckej dopravy
- polia, zelené trávnaté plochy
- lesy, lesoparky, zalesnené plochy
- areály hospodárskej funkcie
- cestná doprava - diaľnice
- cestná sieť- dôležité trasy a uzly
- električková doprava
- železničná doprava
- hranica Slovenskej republiky a Rakúska
- hranice mestských častí
- stanice železničnej dopravy

SAV BRATISLAVA 1: 55 000 Dopravné vzťahy

3.4. AREÁL SAV A MOBILITA V RÁMCI ŠIRŠIEHO OKOLIA

SAV ŠTVRŤ 1: 10 000 Analýza dopravného napojenia a zelene

3.5. CELKOVÉ ZHODNOTENIE DOPRAVNEJ SITUÁCIE NA ÚROVNI MESTA VO VZŤAHU K AREÁLU SAV

Areál SAV ležiaci na severozápade Bratislavy sa nachádza 10 km vzdušnou čiarou od letiska M. R. Štefánika. Samotný areál, ktorý leží pozdĺž Dúbravskej ulice má jedno automobilové pripojenie na Lamačskú cestu, napájajúcu sa na diaľnicu D2 (ČR, Maďarsko). Hlavná železničná stanica sa nachádza 4 km od areálu, lokálna železničná stanica Bratislava - Železná studienka sa nachádza severným smerom v pešej dostupnosti (500m). V pešej dostupnosti (500m = 5 min. chôdze) sa nachádza aj dôležitá zastávka Mestskej hromadnej dopravy Bratislava Patrónka, na ktorej premáva viac ako 20 liniek autobusov a trolejbusov. Cyklotrasa pre napojenie areálu je vo výhľadovej rovine.

3.6. PROBLÉMY A VÍZIE SÚVISIACE S DOPRAVOU

3.6.1. ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

Modernizácia blízkej železničnej trasy je v programe Európskej komisie TEN - T. V rámci tohto projektu je tento úsek časťou Balticko-jadranskej trasy a OEM koridoru (Orient - East Med Corridor). Tento zámer nadväzuje na víziu vytvorenia európskeho koridoru železničnej dopravy, ktorý predpokladá posilňovania železničnej dopravy ako alternatívy k doprave leteckej. S tým súvisí vízia rozšírenia tunela (pridanie tretej koľaje) medzi zastávkami Železná studienka a Hlavná stanica, ktorá by významne zvýšila prepravnú kapacitu tejto trate, ale zatiaľ sa na nej pravdepodobne nepracuje.

Železnice Slovenskej Republiky plánujú v tomto území doplnenie terminálu integrovanej osobnej dopravy (TIOP - zastávka, kde je možné jednoducho/ suchou nohou prestupovať medzi častými vlakovými spojmi a MHD). Buď modernizáciou železničnej zastávky Bratislava-Železná studienka alebo doplnením zastávky Patrónka západne od železničného mostu nad Limbovou ulicou (základné informácie <https://imhd.sk/ba/doc/sk/15155/Nove-zeleznicne-zastavky>).

3.6.2. MESTSKÁ HROMADNÁ DOPRAVA (MHD)

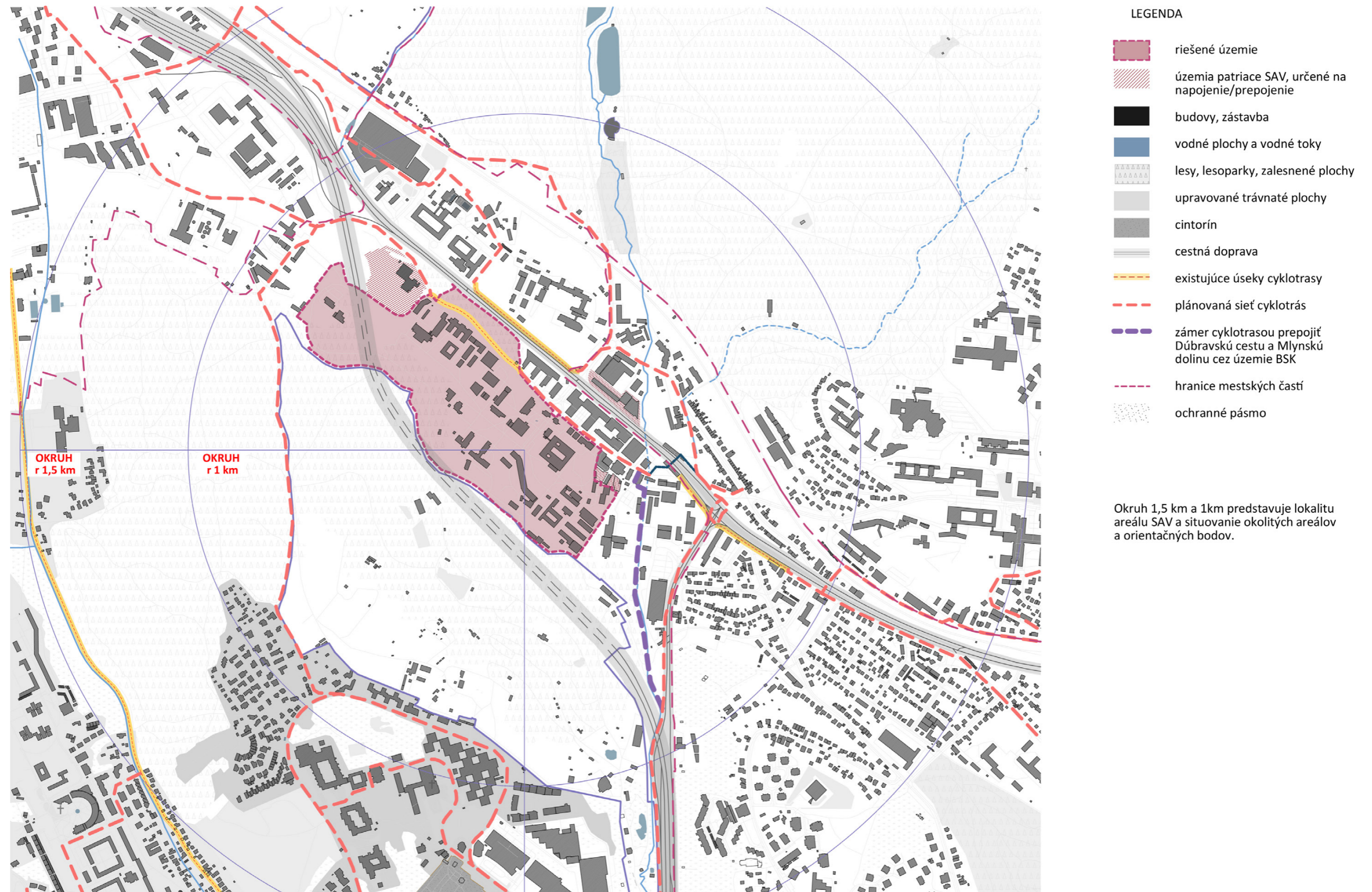
Hlavný prístupový bod MHD a prímestskej hromadnej dopravy je zastávka Patrónka. Zastávka Mokrohájska je bariérovne dostupná z Dúbravskej cesty. Toto bude potrebné do budúcnosti zmeniť, možno aj s ďalšími investíciami v tejto križovatke, aby sa tým zvýšila pohodlnosť jej používania na úkor dochádzania do práce autom.

3.6.3. CYKLODOPRAVA

Hlavná plánovaná mestská cyklistická trasa vedie po Dúbravskej ceste, ktorá bude v celom úseku (západne aj východne od malej okružnej križovatky) bez parkovania. Trasa by mala byť napojená pri zastávke Patrónka.

Vzhľadom na zámer magistrátu viesť sieť mestských cyklotrás v priamom dotyku s riešeným územím, vedenie tranzitnej cyklotrasy priamo cez územie SAV nie je potrebné. Môžu byť areálom vedené vnútroareálové cyklotrasy a je vhodné uvažovať s kapacitou na parkovanie bicyklov pre zamestnancov v blízkosti budov alebo v jednotlivých budovách areálu. Parkovacie kapacity by mali byť prístupné ideálne na úrovni prízemí - v exteriéri, prípadne samostatným vstupom v interiéri alebo menej ideálne bezbariérovne na inej úrovni, než je prízemie, avšak nie integrovane s garážou pre autá. Ideálna výhľadová kapacita by mala byť približne jedno parkovacie miesto na bicykel na každých dvoch až štyroch zamestnancov.

3.7. AREÁL SAV A CYKLOTRASY ŠIRŠIEHO OKOLIA

SAV ŠTVRŤ 1: 10 000 Plánovaný rozvoj cyklo dopravy

Mapa cyklotrás v Bratislave
zdroj: <https://bratislava.sk/doprava-a-mapy/cyklodoprava/mapa-cyklodopravy>

3.8. INDIVIDUÁLNA AUTOMOBILOVÁ DOPRAVA

Areál SAV má v súčasnosti tri dopravné vstupy pre IAD, avšak z toho dva vstupy sú permanentne uzatvorené bránou a je v nich možný iba peší prístup.

Hlavná brána je pripojená na cestnú svetelne riadenú križovatku Lamačská cesta, cesta na Červený most, Dúbravská cesta. Toto napojenie areálu je výrazne dopravne limitované malou okružnou križovatkou so štyrmi vstupnými ramenami, ktorá je umiestnená tesne pred vstupom do areálu. Táto križovatka bola realizovaná v súvislosti s výstavbou areálu Westend. Tento hlavný vstup sa využíva na vjazd a výjazd pre všetky motorové vozidlá a mal by byť trvalo kontrolovaný stálou službou. Aj minimálna kontrolná činnosť, ktorá by zastavovala prúd vozidiel, by však mala za následok zahlienie tejto okružnej križovatky, vrátane jej ramena až po svetelnú križovatku na Lamačskej ceste. Vzhľadom k tesnej blízkosti medzi svetelne riadenou križovatkou a malou okružnou križovatkou prichádza v tomto priestore ku kongesciám, najmä v popoludňajšej dobe, kedy z tejto zóny odchádza množstvo vozidiel ku koncu obvyklej pracovnej doby.

Tento problém je potrebné riešiť napr. vytvorením viacerých vstupov do areálu. A tiež ďalšími zmenami okolitej dopravnej infraštruktúry mimo areálu SAV, ktoré však nie sú predmetom tejto súťaže. Keďže tieto riešenia sú mimo areálu SAV na pozemkoch, ktoré nie sú vo vlastníctve SAV, ďalšie rozpracovanie návrhov a ich budúca realizácia sú podmienené podrobnejším preverením a dohodou s dotknutými vlastníckmi, organizáciami a úradmi.

Areál je zamestnancami vnímaný pozitívne z pohľadu možnosti parkovania. V budúcnosti je ale predpoklad snahy o odklon od individuálnej automobilovej dopravy a z toho vyplýva snaha o zlepšenie dostupnosti verejnou dopravou a dopravou na bicykli.

Pešie prístupy sú považované za dostatočné, pričom je najviac využívaná vstupná brána pri zastávkach MHD „Patrónka“. Z hľadiska pešieho prístupu k budúcemu Eset Campusu a k železničnej zastávke Železná studienka má zmysel uľahčenie prechodu cez Lamačskú cestu. V prípade dopravného upokojenia Lamačskej cesty, ktoré by nastalo napr. dobudovaním vonkajšieho (nultého) obchvatu Bratislavy (D4) v úseku Bratislava-Rača a Záhorská Bystrica (nezaradené do plánu investícií Národnej diaľničnej spoločnosti pred rokom 2028) by bol za vhodné riešenie považovaný úrovňový prechod cez Lamačskú cestu. Ak však nedôjde k upokojeniu Lamačskej cesty, má zmysel uvažovať s mimoúrovňovým prechodom cez Lamačskú cestu. Na križovatke Lamačská cesta, Dúbravská cesta, Cesta na Červený most je existujúci podchod popod Lamačskou cestu, ktorý je však bez výťahu, bariérový. Poloha spomínaného nového prepojenia cez Lamačskú cestu by predbežne mohla byť západne od Westendu.

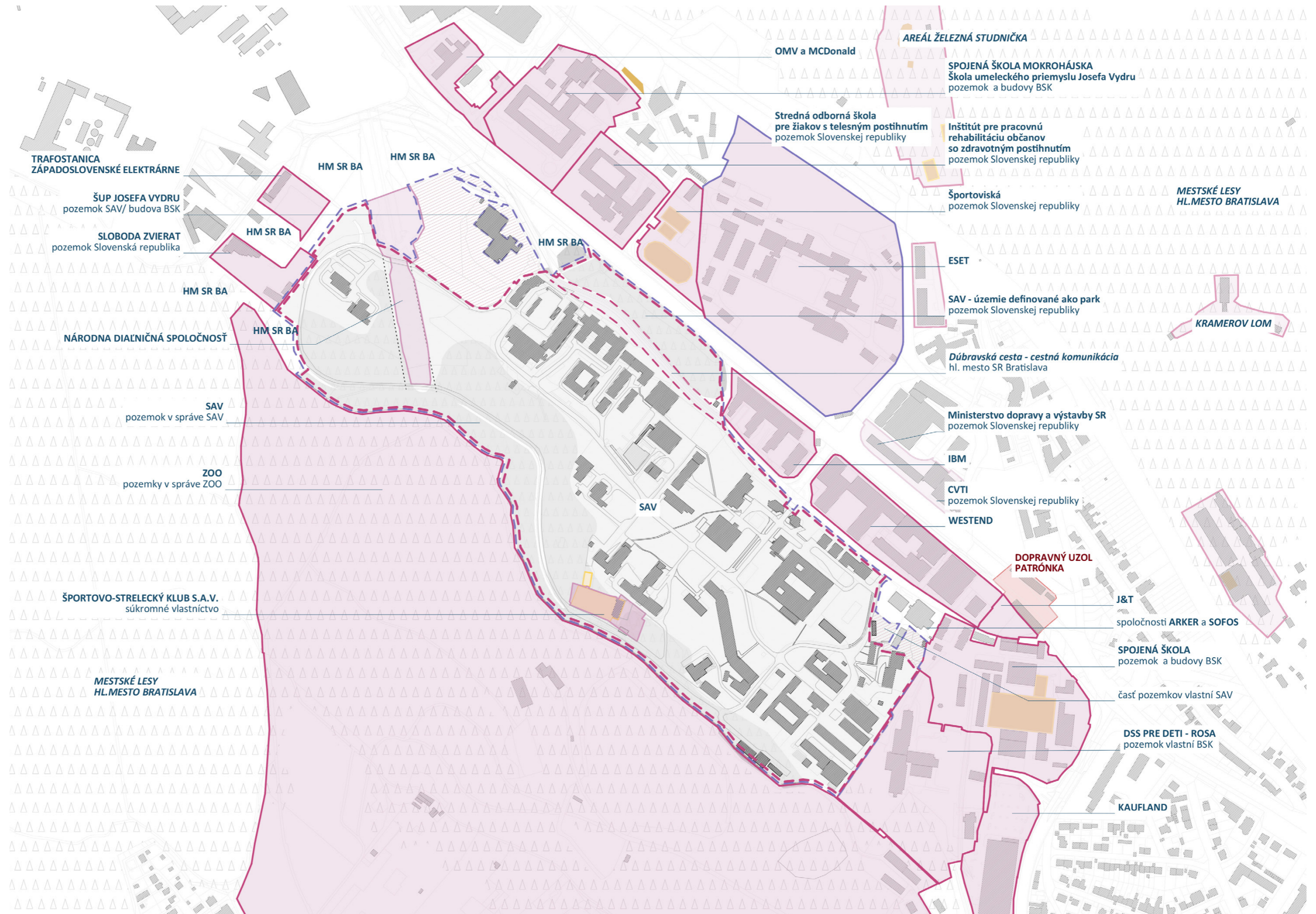
3.10. SUSEDIACE AREÁLY

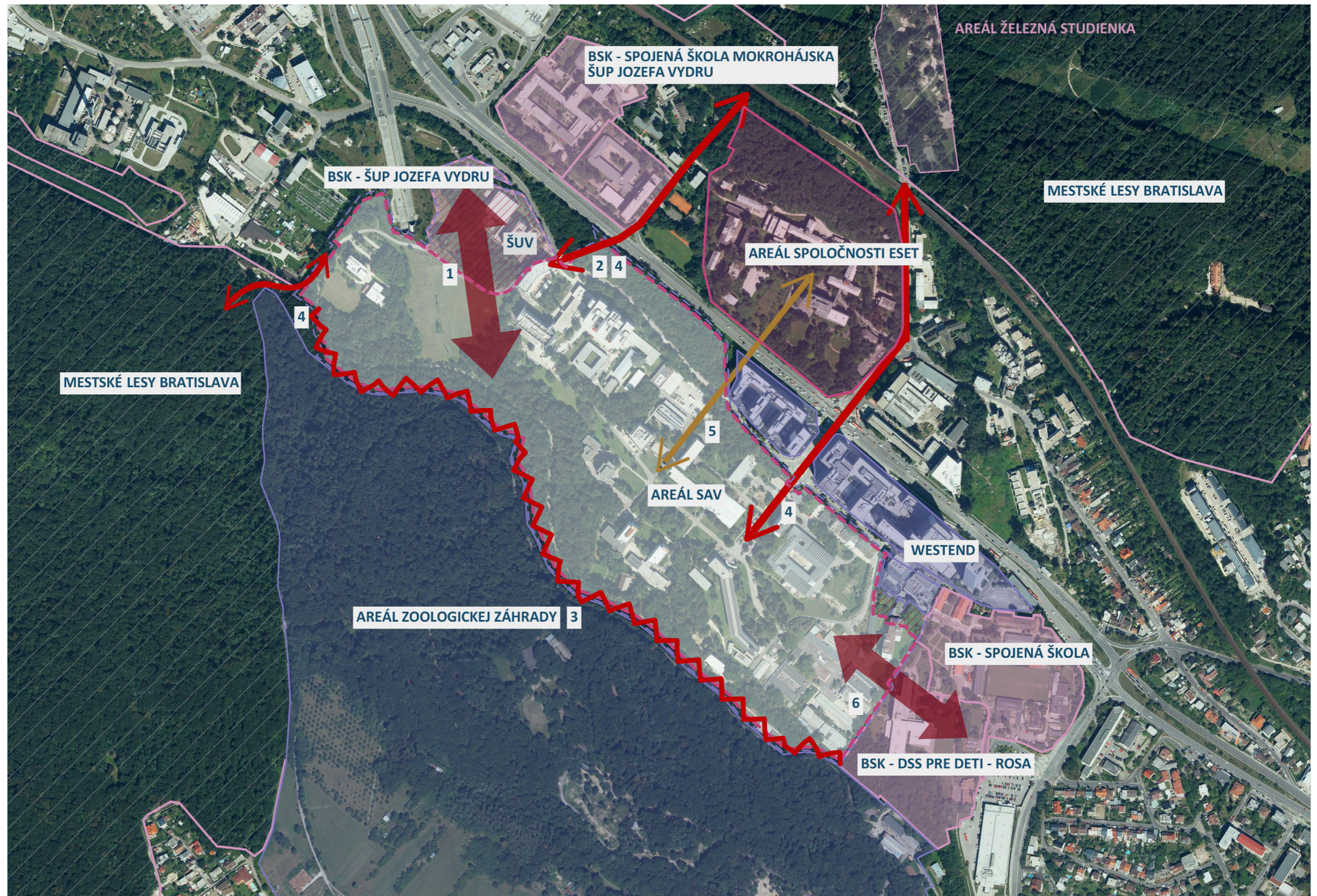
V návrhu je potrebné uvažovať s prepojením na susediace areály a hľadáním vzájomných synergii tak, aby ich užívatelia/návštevníci mali možnosť vzájomne využívať verejné priestranstvá a prevádzky, ktoré to svojim charakterom umožňujú.

Výstupom dotazníkového prieskumu vedeného OZ Utopia medzi 2019/9 až 2019/12 bolo, že z 628 respondentov dnes 75% využíva služby v blízkom okolí, z toho 282 sa v okolí stravuje, 188 nakupuje potraviny, 118 používa poštu, 80 bankomat, 70 kaviareň, 50 lekáreň, 18 kvetinárstvo, 9 služby notára, 8 služby kaderníka, 8 plaváreň, 7 novinový stánok, 6 posilňovňu

3.10.1. VLASTNÍCKE VZŤAHY A SUSEDIACE AREÁLY

3.10.2. MOŽNÉ NOVÉ PREPOJENIA SO SUSEDIACÍMI AREÁLMI

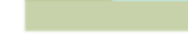
3.10.3. PLÁNOVANÝ ESET CAMPUS

3.10.3. PLÁNOVANÝ ESET CAMPUS

LEGENDA

OBJEKTY ESET CAMPUS
HRANICA POZEMKOV VO VLASTNÍCTVE ESET s.r.o.
PREDPOKLADANÁ HRANICA ZÁMERU
HRANICA PODZEMNÉHO PODLAŽIA
RASTLÝ TERÉN
TERÉN NAD PODZEMNÝMI KONŠTRUKCIAMI NAD 0,5m

Ambíciou projektu Eset Campus v susedstve je vytvoriť epicentrum technológií a inovácií, ktoré bude vychádzať z princípov udržateľnosti a hodnôt spoločnosti Eset, ktorými sú odvaha, integrita, spoľahlivosť a zanietenosť resp. vášeň (z originálu: courage, integrity, reliability and passion). Tieto hodnoty sa prenášajú aj do cieľov konceptu Eset Campus-u, ktorými sú: oslovenie a udržanie talentu, podpora Slovenska v oblasti znalostnej ekonomiky a medzigeneračná prosperita. Campus by mal predstavovať technologický a inovačný hub, ktorého krédom bude high-tech a udržateľnosť, a svojím pôsobením zabezpečí dlhodobú prosperitu spoločnosti. Cieľom je teda vytvoriť inšpiratívny ekosystém, ktorý pomôže pritiahnúť, udržať a rozvíjať talenty a posunie Slovensko k znalostnej ekonomike.

(www.esetcampus.com)

Eset uvažuje v rámci svojho areálu s vybudovaním prevádzok vybavenosti:

- multifunkčnej sály s kapacitou 600 sediacich divákov
- krytej športovej haly
- cez 1000 parkovacích miest, počas víkendov sprístupnené verejnosti

- stav projekcie aktuálny k termínu vyhláseniu súťaže: príprava EIA a DUR

Možnosti synergie s areálom SAV:

- komerčný (ESET) a akademický (SAV) vedecký svet sa vedia navzájom dopĺňať a podporovať svoj rozvoj
- možnosť vzájomne používať prevádzky a služby sídlia v oboch areáloch

Eset iniciuje vznik myšlienky prepojenia ultra ľahkou električkou medzi železničnou stanicou Bratislava Železná studienka (prípadne ešte severnejšie, až od budúcej nemocnice Rázsochy) s areálom Slovenskej technickej Univerzity a Univerzity Komenského (FEI STU, FIIT STU, FMFI UK, PriF UK), až po električkovú zastávku Botanická záhrada. Tento zámer a možnosti jeho trasovania sú predmetom preverovania a diskusie zúčastnených strán a nie je k vyhláseniu súťaže ustálený. Nateraz sa javí, že trasovanie cez územie v správe ZOO je nepravdepodobné

3.10.4. AREÁL BRATISLAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Budovy v správe BSK susedia s areálom SAV na severozápade - škola umeleckého priemyslu Josefa Vydru a na juhovýchode - funkčne a stavebne nesúrodý areál, ktorého súčasťou sú rôznorodé objekty využívané verejnými aj súkromnými subjektmi. Areál okrem zariadenia sociálnych služieb pre deti Rosa využíva aj spojená škola na Dúbravskej ceste, odborné učilište, MČ Karlova Ves, autoservis a tlačiareň.

1. ŠKOLA UMELECKÉHO PRIEMYSLU JOSEFA VYDRU

ŠUP Josefa Vydru v Bratislave je najstaršia umelecká škola na Slovensku. Od začiatku dennej výuky (1930) sídlila vo viacerých budovách. Počas svojho pôsobenia škola vychovala niekoľko generácií významných umelcov. Škola má dnes tieto študijné odbory: propagačné výtvarníctvo, grafický dizajn, priemyselný dizajn, fotografický dizajn, keramický dizajn, dizajn a tvarovanie dreva, kameňosochárstvo, textilný dizajn, konzervátorstvo a reštaurátorstvo a propagačnú grafiku. Počet študentov školy je v súčasnosti okolo 500, štúdium je štvorročné a končí sa maturitnou skúškou. Vízia rozvoja pracuje v budúcnosti s navýšením počtu študentov na 700 - 800.

Súčasná budova školy sa nachádza na pozemkoch SAV. V budúcnosti nie je vylúčená zmena umiestnenia tejto inštitúcie a uvoľnenie budovy pre iný účel. Existuje aj vízia vytvorenia kampusu / združovania umeleckých škôl, ktorých zriaďovateľom je BSK. Podrobnejšie rozpracovanie vízie je v pláne v nasledujúcich rokoch, k termínu vyhlásenia súťaže nie je možné poskytnúť podrobnejšie informácie.

2. ROSA

Zariadenie sociálnych služieb Rosa poskytuje všestrannú starostlivosť prijímateľom sociálnych služieb na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia a nepriaznivého zdravotného stavu.

Rehabilitačné stredisko a domov sociálnych služieb poskytuje sociálne služby osobám vo veku šesť až 40 rokov života, s mentálnym postihnutím v kombinácii s telesným postihnutím, duševnými poruchami a poruchami správania. Služby sa poskytujú ambulantnou formou.

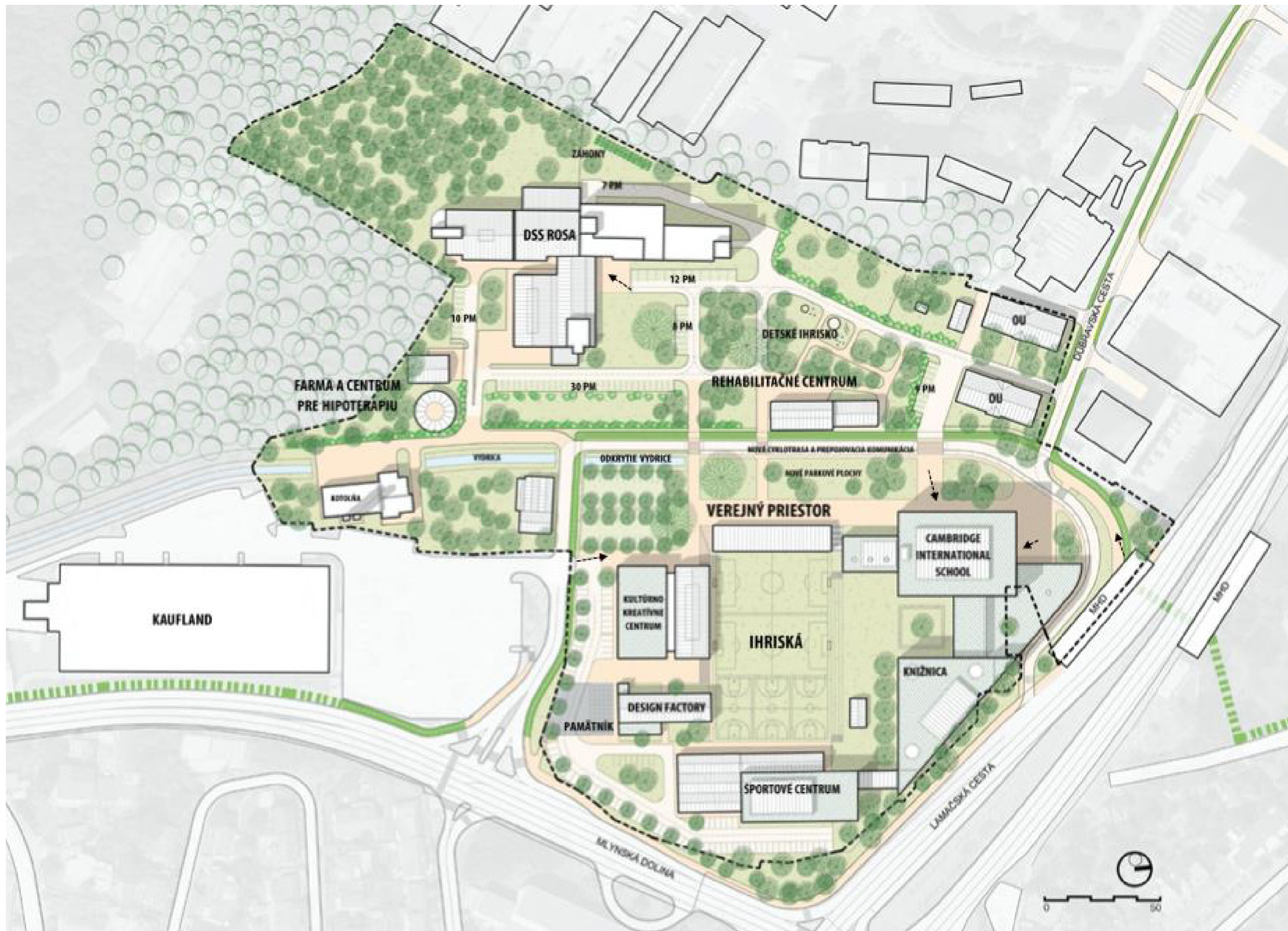
Špecializované zariadenie poskytuje sociálne služby deťom vo veku šesť až 18 rokov života s diagnózou pervazívna vývojová porucha. Služby sa poskytujú ambulantnou formou.

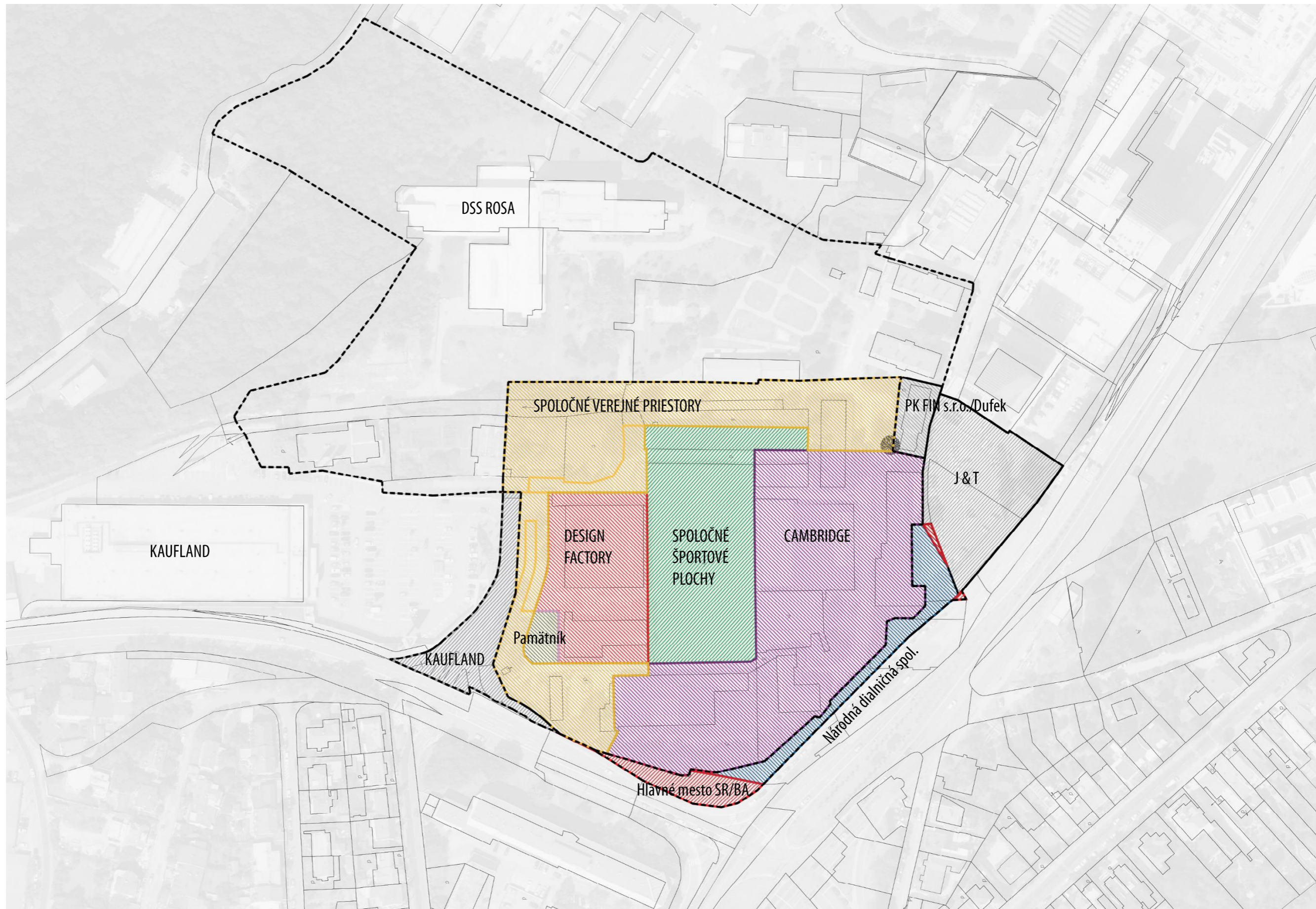
3. SPOJENÁ ŠKOLA NA DÚBRAVSKEJ CESTE

Spojená škola na Dúbravskej ceste má dve organizačné zložky – Špeciálnu základnú školu pre žiakov s telesným postihnutím a Praktickú školu. Súčasťou školy je Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva a Školský klub detí. V škole sa vzdelávajú žiaci s mentálnym postihnutím alebo s viacnásobným postihnutím – mentálne postihnutie v kombinácii s telesným, zdravotným, rečovým resp. zmyslovým postihnutím.

BSK má spolu s ďalšími partnermi (OZ Design Factory a Cambridge International Communications, s.r.o.) zámer v tejto lokalite vybudovať moderné sociálno - kultúrno - vzdelávacie centrum.

Vznik OZ Design Factory je naviazaný na úspešnú konverziu bývalej industriálnej haly na Bottovej 2 v Bratislave. Základným cieľom združenia je podpora, rozvoj a prezentácia dizajnu, umenia a architektúry organizovaním výstav, seminárov, workshopov a konferencií. Požiadavky a potreby OZ Design factory, ktorými vstupuje do projektu, je nájdenie svojho nového infraštruktúrneho zázemia v areáli bývalej továrne s historickým odkazom.

Cambridge International Communications, s.r.o. je zriaďovateľom Súkromnej spojenej školy Cambridge International School (CIS) pozostávajúcej zo základnej školy a gymnázia. Je to medzinárodná škola, ktorej vzdelávanie od predprimárneho cez primárne až po stredoškolské prebieha v anglickom jazyku a na základe učebných osnov z Cambridgeskej univerzity. CIS dlhodobo pôsobí v území blízkosti areálu ROSA a popri záujme na rozšírení rozsahu vzdelávania, má taktiež záujem rozvíjať u svojich študentov empatiu a komunikáciu v rôznych sociálnych a zdravotných skupinách, inšpirovať ich ku zodpovednosti a komunitnej spolupráci a podporovať inklúziu. Požiadavky a potreby, na základe ktorých vstupuje Cambridge International Communications do projektu súvisia s infraštruktúrnym zázemím zabezpečujúcim rast a kvalitu celoplošného vzdelávania pre svojich študentov, ako aj profesionálne prostredie pre svojich pedagógov. Areál Patrónky po nevyhnutných investičných zásahoch smerujúcich k odstráneniu nevyhovujúcich stavieb, vybudovaniu kmeňovej budovy, zakomponovaniu historických stavieb, vybudovaniu športovísk a verejných priestranstiev túto ambíciu vie naplniť.

Možnosti synergie s areálom SAV:

- popularizácia vedy a možnosť prepojenia pedagogického a vedeckého procesu
- prepojenie areálov — umožniť peší a cyklistický tranzit, využívanie verejných priestranstiev susedmi navzájom
- možnosť vzájomne používať prevádzky a služby sídliace v oboch areáloch

3.10.5. AREÁL ZOO

Zoologická záhrada v Bratislave je príspevková organizácia, ktorej zriaďovateľom je mesto Bratislava. Ročná návštevnosť je okolo 320 tisíc návštevníkov. Táto prírodná ZOO na úpätí Malých Karpát má rozlohu 96 ha. Stretáva sa v nej listnatý les, lúka, chladné údolie a prírodné jazierka. Úlohou ZOO je spájať svet zvierat, ľudí a prírody cez poznanie a pozitívne zážitky. Prostredníctvom vysokej úrovne starostlivosti o zvieratá, programov záchranu ohrozených druhov a kvalitného vzdelávania chce plniť významnú úlohu v aktívnej ochrane prírody. (zdroj: zoobratislava.sk)

ZOO má zámer vytvoriť nové vstupy do areálu a teda aj nové prepojenia v rámci areálu tak, aby to bolo v súlade s potrebami ZOO. Konkrétna predstava zatiaľ nie je definovaná, ale práve hranica so SAV sa javí ako potenciálna vhodná na perforovanie novým vstupom. Preto ZOO víta výraznejšie otvorenie areálu SAV a vznik nových prepojení, na ktoré by vedela nadviazať.

Momentálne má bratislavská ZOO iba jeden vstup, pričom bežne mávajú mestské ZOO väčší počet vstupov (tri až štyri). Existujúci vstup sa nachádza na južnom cípe areálu v Mlynskej doline. Pred vstupom sa nachádza parkovisko. Z celkového územia 96 ha je verejnosti prístupných cca 32 ha, ostatnú plochu (cca 64 ha v severnej časti) je možné v budúcnosti na tento účel rozvíjať.

ZOO zvažuje vybudovanie malého kongresového centra v rámci svojho areálu. Referenčné zariadenia v zahraničí majú kapacitu 200-500 ľudí.

Plocha areálu ZOO je sčasti tvorená pozemkami, ktorých komplikovaná majetková situácia určuje, že budú dlhodobo funkčne využívané iba pre účel prevádzky ZOO. Platí to aj pre pozemky v časti areálu, ktoré dnes nie sú rozvinuté a sprístupnené verejnosti, ale tvoria rezervu pre budúci rozvoj. Areál je preto nutné vnímať ako kompaktný, jeho celistvosť by mala zostať zachovaná. To sa týka aj možnosti trasovania „ultraľahkej električky“ cez ZOO.

ZOO bude mať v budúcnosti dvojité oplotenie. Nový plot bude pravdepodobne pletivový s elektrickým ohradníkom ako ochranou pred únikom zvierat mimo areál ZOO. Vnútorný plot bude vizuálne ovplyvňovať aj okolie priamo nadväzujúce na areál ZOO. ZOO odporúča pásmo ochrannej zelene v šírke min. 25-30 m, pri hranici ZOO a SAV sa ráta so zachovaním ochranného a izolačného pásma zelene v šírke cca 20-25 m.

ZOO požaduje v prípade budovania „ultraľahkej električky“ umiestnenie zastávky pri novom vstupe do ZOO. Električka nesmie viesť cez ZOO (ani mimoúrovňovo) – tento prvok by narušil celistvosť ZOO. ZOO je otvorená inováciám, no v prvom rade je to vedecká organizácia zaoberajúca sa chovom vzácnych a ohrozených druhov zvierat s cieľom zabezpečovať rezervnú populáciu. Zachovať celistvosť územia je veľmi dôležité pre budúce rozsiahle habitaty zvierat, pretože plošné nároky na zvieratá stále rastú. Divoká príroda a divoké zvieratá budú čoraz vzácnejšie, preto je nevyhnutné nenarúšať vnútorné prostredie ZOO, ale na druhej strane umožniť návštevníkom prístup do tohto jedinečného územia.

Možnosti synergie s areálom SAV:

- ZOO ako „laboratórium“ (napr. Ústav zoológie, Ústav krajinskej ekológie,...)
- zosúladenie krajinarskeho riešenia oboch areálov
- prepojenie areálov - možnosť vchádzať cez jeden areál do druhého a naopak
- možnosť vzájomne používať prevádzky a služby sídliace v oboch areáloch

LEGENDA

- ▼ hlavné vstupy do budov
- ▼ vjazd do garáže / parkoviska
- pešie komunikácie
- P parkoviská - statická doprava
- parter s vybavenosťou
- ▼ pešie vstupy do areálu
- zástavky MHD
- diaľnica - cez územie areálu prechádza tunel Sitina
- rýchlostné cesty
- železničná doprava
- hlavný dopravný ťah
- ▤ schody
- ☼ lekáreň
- 🛒 obchod / potraviny
- 🍴 jedáleň / reštaurácia
- ☺ bufet / snack bar
- ✂ kaderníctvo / holičstvo
- ☕ kaviareň
- 🍞 pekáreň
- ✉ pošta

SUSEDNÉ AREÁLI 1:2000 Analýza areálu WESTEND

3.10.6. AREÁL WEST END

Westend je zóna s ponukou kancelárskych priestorov na prenájom. Komplex budov je umiestnený v rade medzi areálom SAV a Lamačskou cestou, resp. medzi Dúbravskou a Lamačskou cestou.

Dominantou komplexu je 17-poschodová budova Westend square. V komplexe sa nachádza cca 90 000 m² prenajímateľných plôch. Parkovanie je umiestnené v štvorpodlažnej podzemnej garáži s kapacitou cca 1100 parkovacích miest s dvomi vstupmi (z Lamačskej a z Dúbravskej cesty).

Okrem kancelárskych priestorov (v ktorých momentálne sídlia napr. tieto spoločnosti: Generali Poistovňa, IBM, NDS, Siemens, TASR, ...) sa tu nachádza viacero obchodov a služieb (škôlka, potraviny, drogéria, pošta, poisťovňa, viaceré reštaurácie a kaviarne).

Možnosti synergie s areálom SAV:

- prepojenie areálov - umožniť peší a cyklistický tranzit, využívanie verejných priestranstiev susedmi navzájom
- možnosť vzájomne používať prevádzky a služby sídliace v oboch areáloch

3.10.7. AREÁLY MESTSKÝCH LESOV V BRATISLAVE (MLB)

Detašovaný menší areál v správe MLB sa nachádza západne od areálu SAV, pričom ich takmer úplne oddeľuje areál ZOO. Vzhľadom na svažitý lesný charakter tohto územia je možné v rámci širších vzťahov uvažovať nad peším prepojením vedúcim ku Karloveskej ulici, resp. ulici M. Schneidera-Trnavského, resp. do Parku Slovenského národného povstania.

Hlavným areálom MLB je rozľahlé územie severne od areálu SAV s nástupom po Ceste na Červený most, resp. areálom Partizánska lúka. Priamo v rámci areálu sa nachádzajú limitované parkovacie kapacity pre návštevníkov, ale najmä rozsiahle plochy so športovou a rekreačnou vybavenosťou. Územie sa ďalej spolu s hrebeňom Malých Karpát rozvíja smerom na sever, kde sú veľmi rozsiahle možnosti pre turistiku a šport (beh, cestná a horská cyklistika) a rekreáciu.

Možnosti synergie s areálom SAV:

- prepojenie areálov — umožniť peší a cyklistický tranzit, využívanie verejných priestranstiev susedmi navzájom
- možnosť vzájomne používať prevádzky a služby sídliace v oboch areáloch

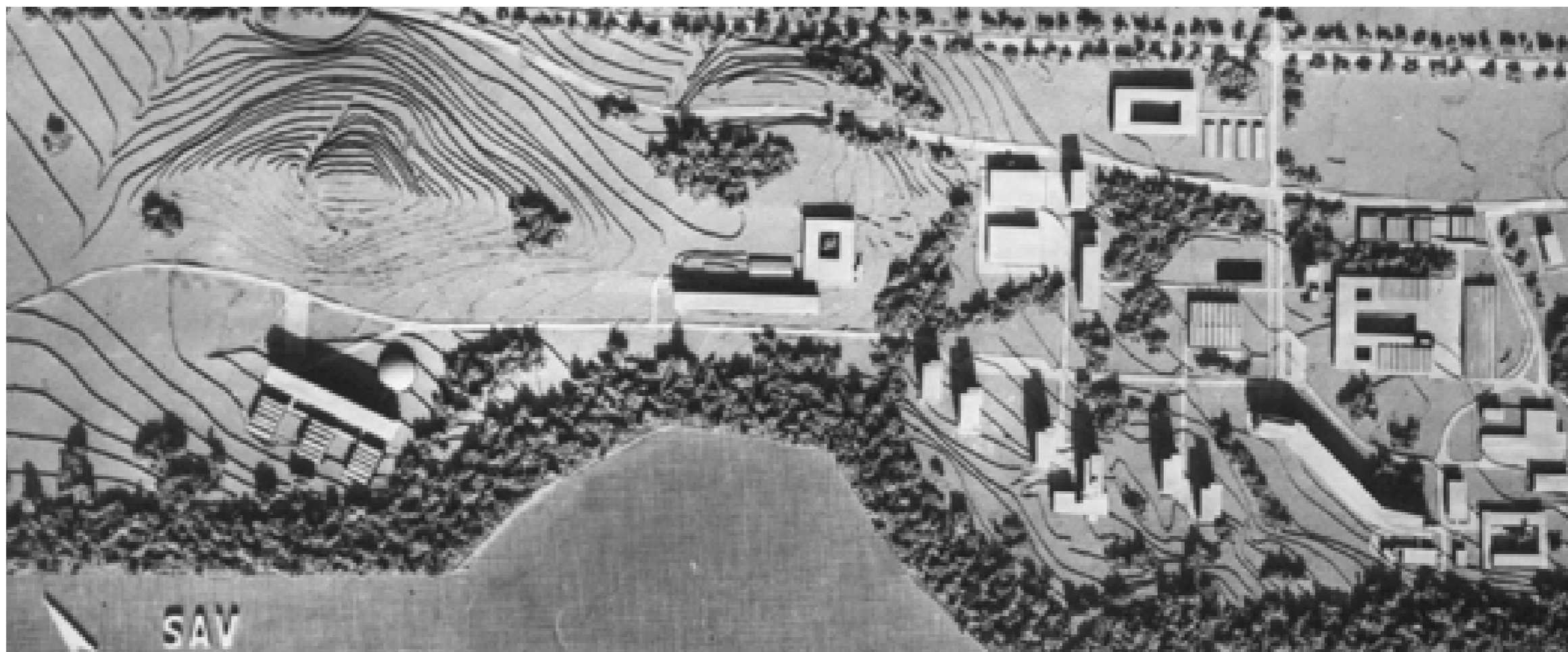
4. Areál SAV – Predstavenie a Požiadavky

4.1. HISTORICKÝ VÝVOJ

O sústredenej výstavbe vedeckých pracovísk v Bratislave sa uvažovalo už od roku 1954. Areál sa mal vybudovať na mieste s dobrým dopravným napojením, v pokojnej lokalite, ale s perspektívou ďalšieho rozvoja. Voľba padla na západný okraj mesta na miesto neďaleko bývalej Rothovej továrne na výrobu nábojov. Rozhodnutím Ústredného národného výboru sa areál začal stavať na mieste bývalej vojenskej strelnice. Prvú stavbu výskumných ústavov na Patrónke v Bratislave zahájili roku 1959 podľa návrhu Karola Paluša z roku 1957 (KPÚ Bratislava). V rámci tejto etapy plánovali postaviť Ústav chemickej technológie organických látok, Ústav stavebníctva a architektúry a Ústav sekcie biologických a lekárskeho vied. K realizácii všetkých budov však nedošlo. Druhá etapa výstavby podľa návrhu M. Kusého, L. Lýseka, S. Talaša z roku 1961 (KPÚ Bratislava) začala v roku 1962. V rámci nej postavili Ústav stavebníctva a architektúry, Ústav teórie merania, Ústav elektrotechniky a energetiky. Pripravovala sa aj výstavba Ústavu mechaniky a automatizácie, Pavilón Virologického ústavu a Technikum pre Chemický ústav. Už roku 1964 pokračovala výstavba ďalšou investičnou úlohou, v rámci ktorej sa plánovala realizácia Biologického ústavu (dnes Ústav molekulárnej biológie), Botanického ústavu, Virologického ústavu, Fyzikálneho ústavu, Farmakologického

ústavu, Ústavu polymérov, Geografického ústavu, Geofyzikálneho ústavu, Geologického laboratória, Kabinetu matematiky, Laboratória meteorológie a klimatológie. Viaceré z týchto pracovísk sa však vlastnej budovy nikdy nedočkali. Výhľadovú zastavovaciu štúdiu SAV pre etapy IV – VI vyhotovili v januári 1964 v Štátnom ústave pre projektovanie závodov chemického priemyslu Chemoprojekt. Uvažovalo sa z realizáciou v rokoch 1966 až 1971. Nakoniec túto etapu ukončili až v roku 1977. Aj keď sa jednotlivé štúdie zástavby nepodarilo realizovať do dôsledkov, svedčia o dlhodobom koncepčnom plánovaní areálu. Kvalitu tohto plánovacieho procesu dokumentuje rad pozoruhodných architektonických diel realizovaných v rámci areálu, ako aj viaceré hodnotené štruktúry a krajinnoparkové riešenia častí areálu. Pretržitá realizácia a financovanie výstavby spôsobili, že sa viaceré plánované časti nerealizovali, respektíve ich nahradili provizóriá, ktoré sa nakoniec stali súčasťou trvalej hmotnej štruktúry areálu SAV. Individuálne, ad hoc úpravy budov a ich rozmanité využívanie podmienené spoločenskými zmenami po roku 1989 spôsobili, že areál je dnes do určitej miery narušený a najmä v okrajových častiach nekonzistentný.

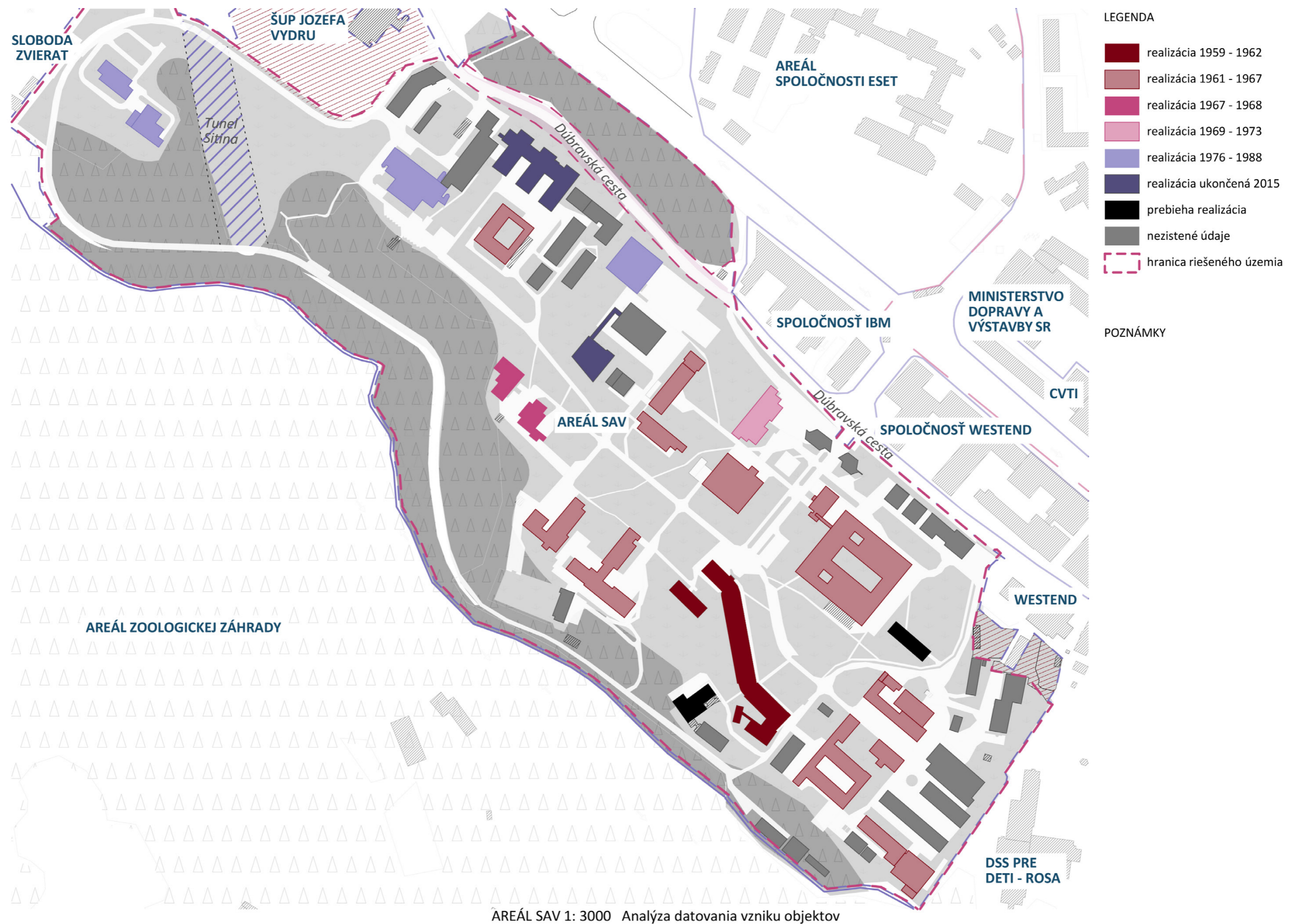
(zdroj: MORAVČÍKOVÁ, Henrieta a PASTOREKOVÁ, Laura: Areál Slovenskej akadémie vied, Architektonicko-urbanistické vyhodnotenie súčasného stavu, 04.06.2014, str. 2)

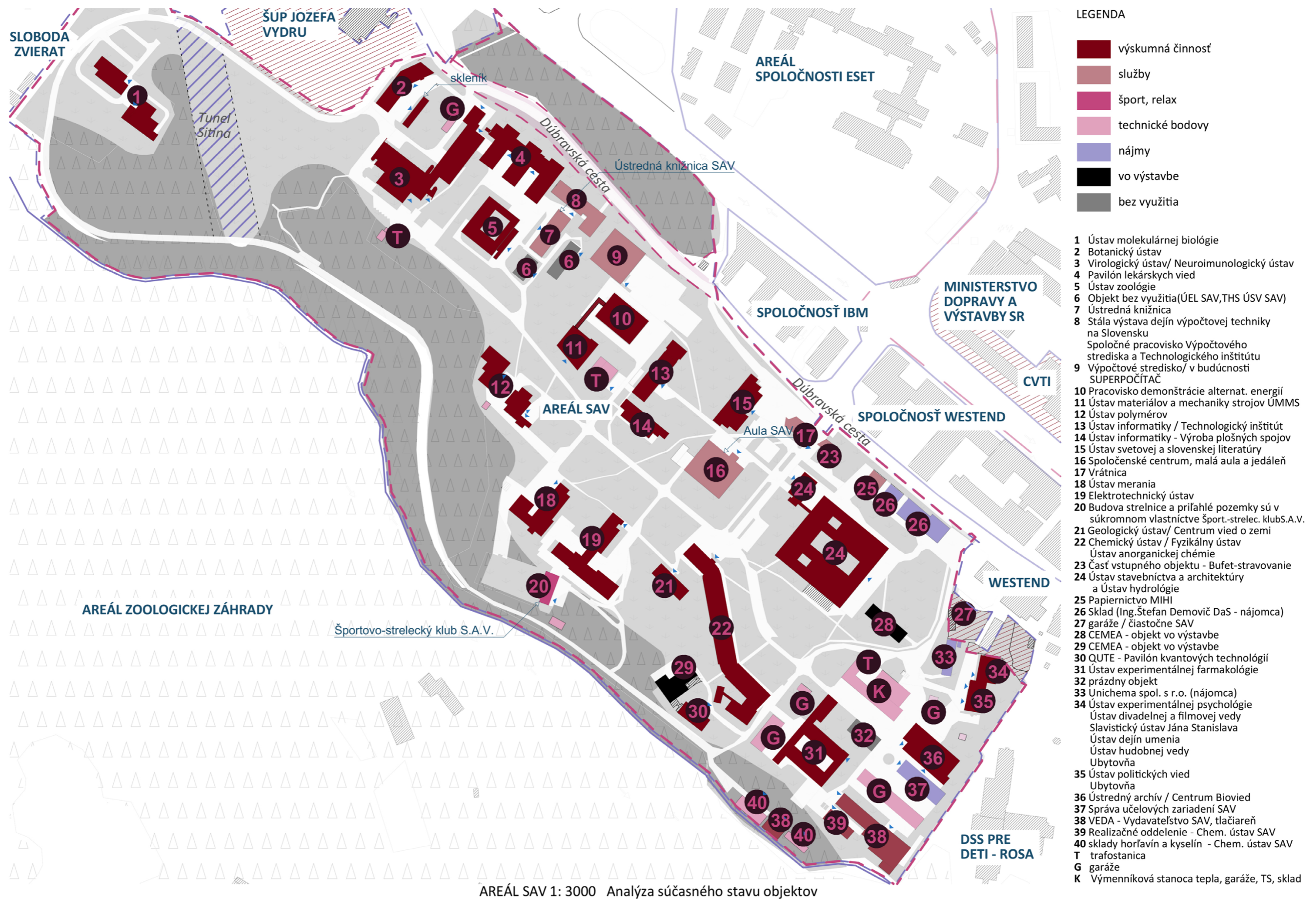
MORAVČÍKOVÁ, Henrieta a PASTOREKOVÁ, Laura: Aký bude areál SAV? História a perspektívy urbanistického a architektonického rozvoja areálu SAV v Bratislave, ALFA 2/2016, str. 4 - 17

Viac informácií v súťažnej pomôcke č. 8 história.

4.2. ANALÝZA DATOVANIA VZNIKU OBJEKTOV V AREÁLI SAV

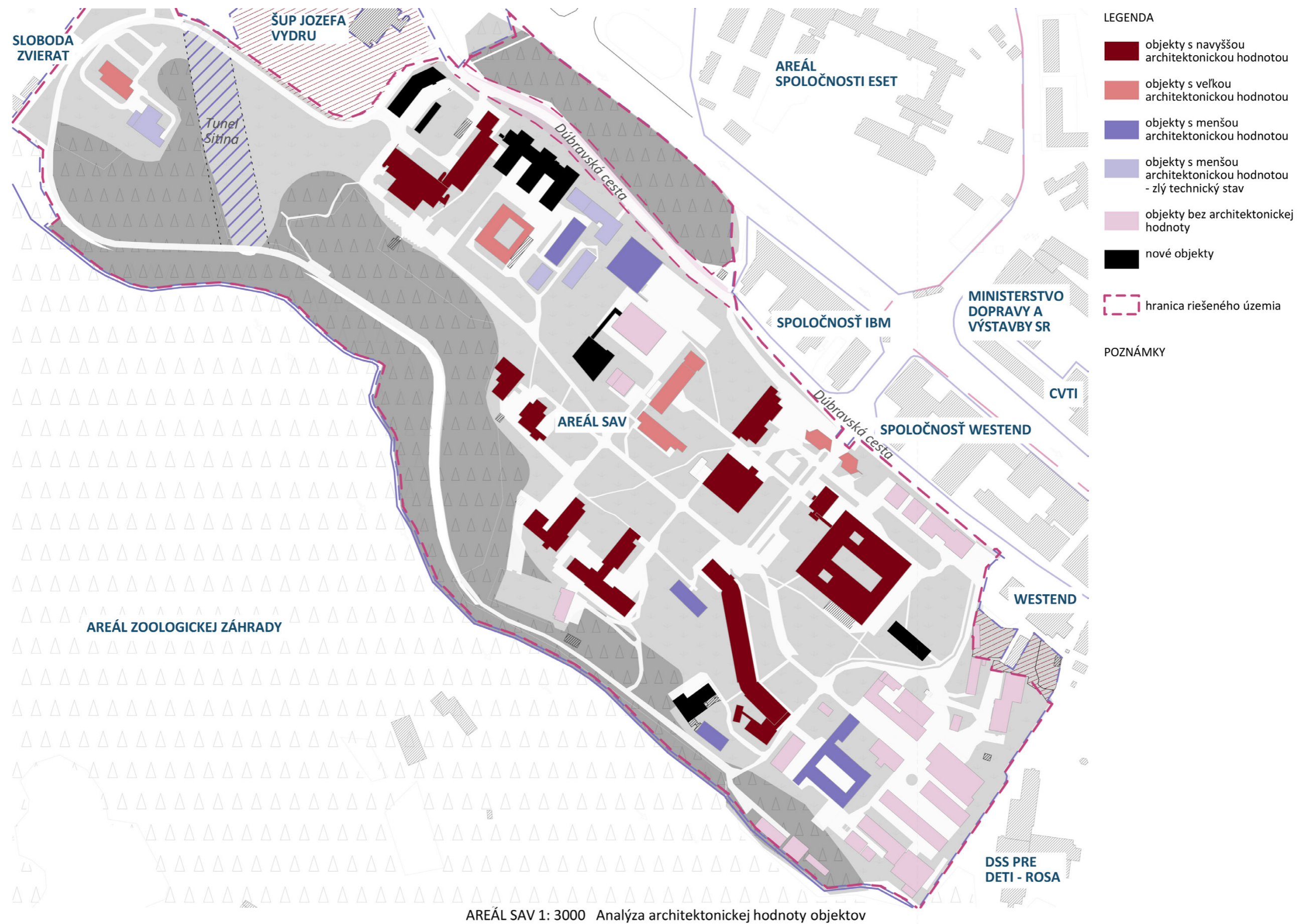

4.3. FUNKČNÁ NÁPLŇ OBJEKTOV V AREÁLI SAV - SÚČASNÝ STAV

AREÁL SAV 1: 3000 Analýza súčasného stavu objektov

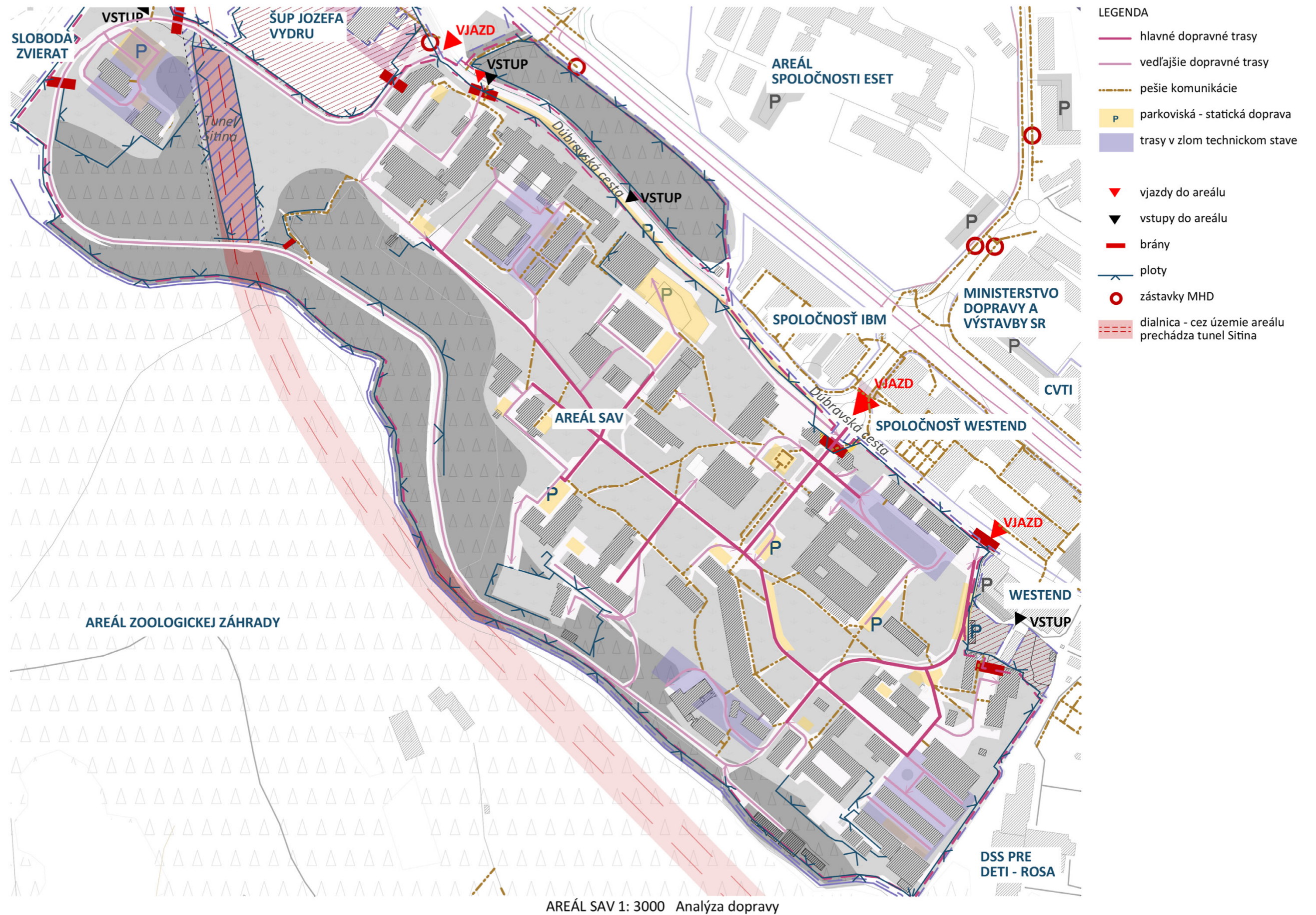
4.4. ANALÝZA ARCHITEKTONICKEJ HODNOTY OBJEKTŮ V AREÁLI SAV

Z architektonického hľadiska možno za najhodnotnejšiu časť areálu považovať budovy, ktoré vznikli v prvej a druhej etape výstavby v rokoch 1959 až 1967 a sú sústredené v geografickom aj prevádzkovom ťažisku územia. Ide najmä o budovy Chemického ústavu, Ústavu stavebníctva a architektúry, Ústav meracích prístrojov (dnes Ústav merania), Ústav elektrotechniky a laboratórium energetiky (dnes Elektrotechnický ústav), bývalú budovu správy areálu (dnes Ústav pre výskum srdca) a Centrálnu budovu, ktorá je však čiastočne znehodnotená nevhodnými prestavbami. Architektonické hodnoty však majú aj niektoré novšie realizácie. Spomeňme aspoň Virologický ústav, bývalý pavilón Virologického ústavu (dnes Ústav zoológie), Ústav strojov a automatizácie (dnes Ústav informatiky) či vstupné objekty vrátnice a občerstvenia. Za najproblematickejšie z hľadiska architektonických hodnôt, technického stavu aj prevádzkových vlastností možno naopak považovať najmä budovy v juhovýchodnej časti areálu.

(zdroj: Laura Pastoreková, Henrieta Moravčíková, Areál Slovenskej akadémie vied, Architektonicko-urbanistické vyhodnotenie súčasného stavu, 2014)

4.6. SCHÉMA MOBILITY V AREÁLI SAV - SÚČASNÝ STAV

- LEGENDA
- hlavné dopravné trasy
 - vedľajšie dopravné trasy
 - pešie komunikácie
 - P parkoviská - statická doprava
 - trasy v zlom technickom stave
 - ▼ vjazdy do areálu
 - ▼ vstupy do areálu
 - ▬ brány
 - ploty
 - zástavky MHD
 - diaľnica - cez územie areálu prechádza tunel Sítina

4.7. POŽIADAVKY NA DOPRAVNÉ RIEŠENIE

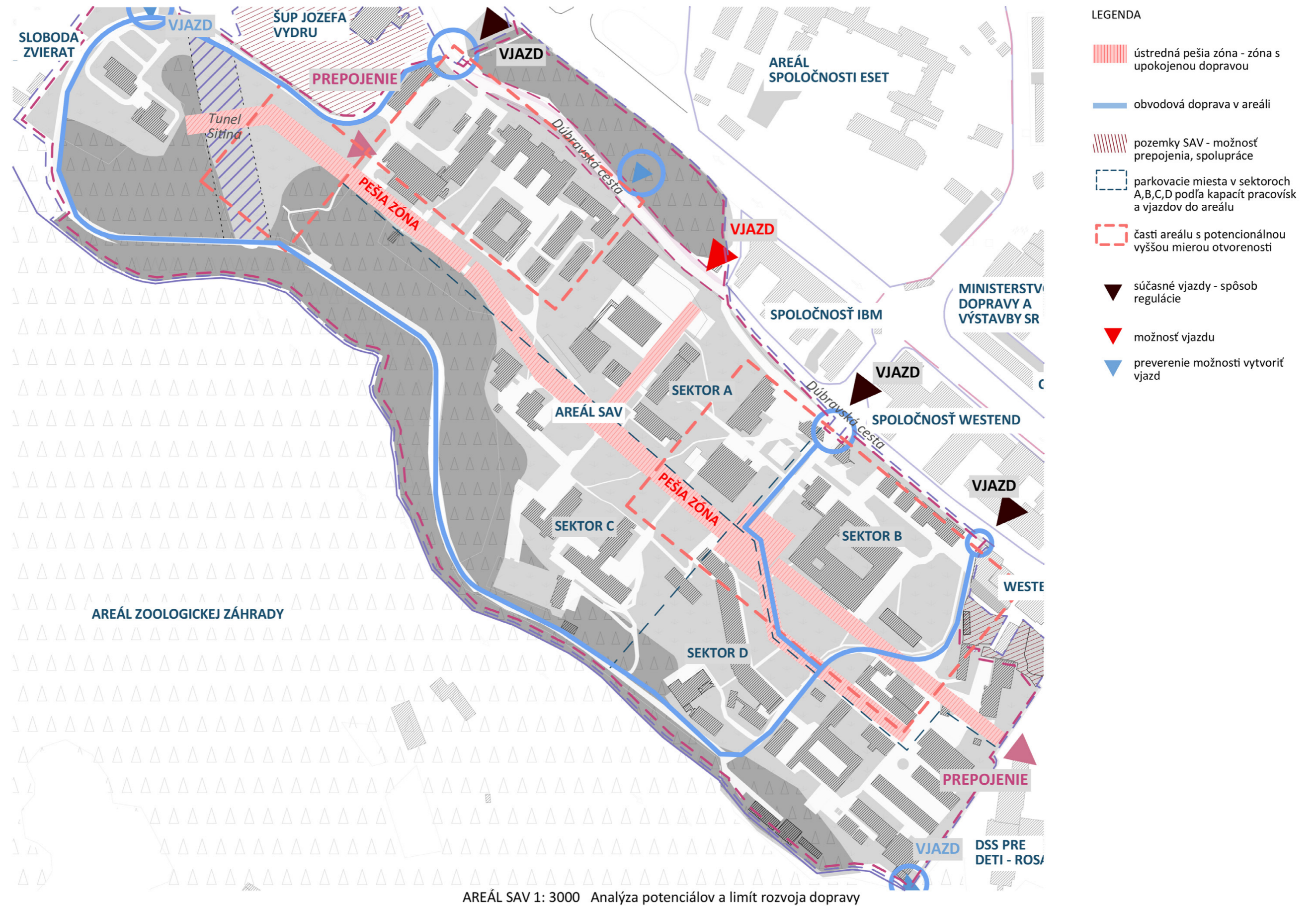
Dnešné usporiadanie komunikácií a najmä zdieľané komunikácie pre chodcov a automobily a tým vyvolaný diskomfort a kolízne situácie sú pracovníkmi a pracovníčkami SAV vnímané negatívne. Vyhlasovateľ uvažuje s vytvorením centrálnej pešej zóny s limitovanou možnosťou vjazdu pre automobily aj v nadväznosti na staršie koncepcie areálu, ktoré rovnako uvažovali s týmto riešením.

Požaduje sa:

- decentralizácia vjazdu pre osobné automobily a vozidlá zásobovania, vytvorenie nových možných vjazdov pre odľahčenie existujúceho hlavného vstupu
- vytvorenie vnútorného areálového okruhu sprístupňujúceho všetky budovy na obvode pešej zóny pre zásobovanie. Pri budovách, ktoré ležia vo vnútri pešej zóny a teda sú neprístupné z areálového okruhu, je potrebné uvažovať s iným spôsobom zásobovania tak, aby bolo minimalizované dopravné zaťaženie pešej zóny (napríklad zásobovanie sústredené iba vo vymedzených časoch).
- vytvorenie plôch pre parkovanie v adekvátnom množstve a vhodných polohách, zrušené parkovacie miesta (napr. pri vytvorení budúcej pešej zóny a pod.) je vhodné nahradiť
- vytvorenie plôch pre krátkodobé zastavenie (drop-off, kuriéri) vo vhodných polohách
- vybavením vnútorného jadra areálu je možné uľahčovať/podporovať presun zamestnancov aj s použitím (zdieľaných) bicyklov/kolobežiek.
- pre účely súťaže bol Ing., Dr. Milanom Skývom vypracovaný materiál Zásady výhľadového dopravného riešenia (k dispozícii ako súťažná pomôcka), v ktorom sú podrobnejšie opísané súčasné dopravné vzťahy v areáli, výsledky dopravného prieskumu na vstupe a rámcovo preverené výhľadové riešenie s vytvorením ústrednej pešej zóny. Materiál je potrebné vnímať ako predbežné rámcové preverenie realizovateľnosti ústrednej pešej zóny a tým vyvolaných dôsledkov, pričom v súťaži je možné predložiť aj odlišné vlastné riešenie.

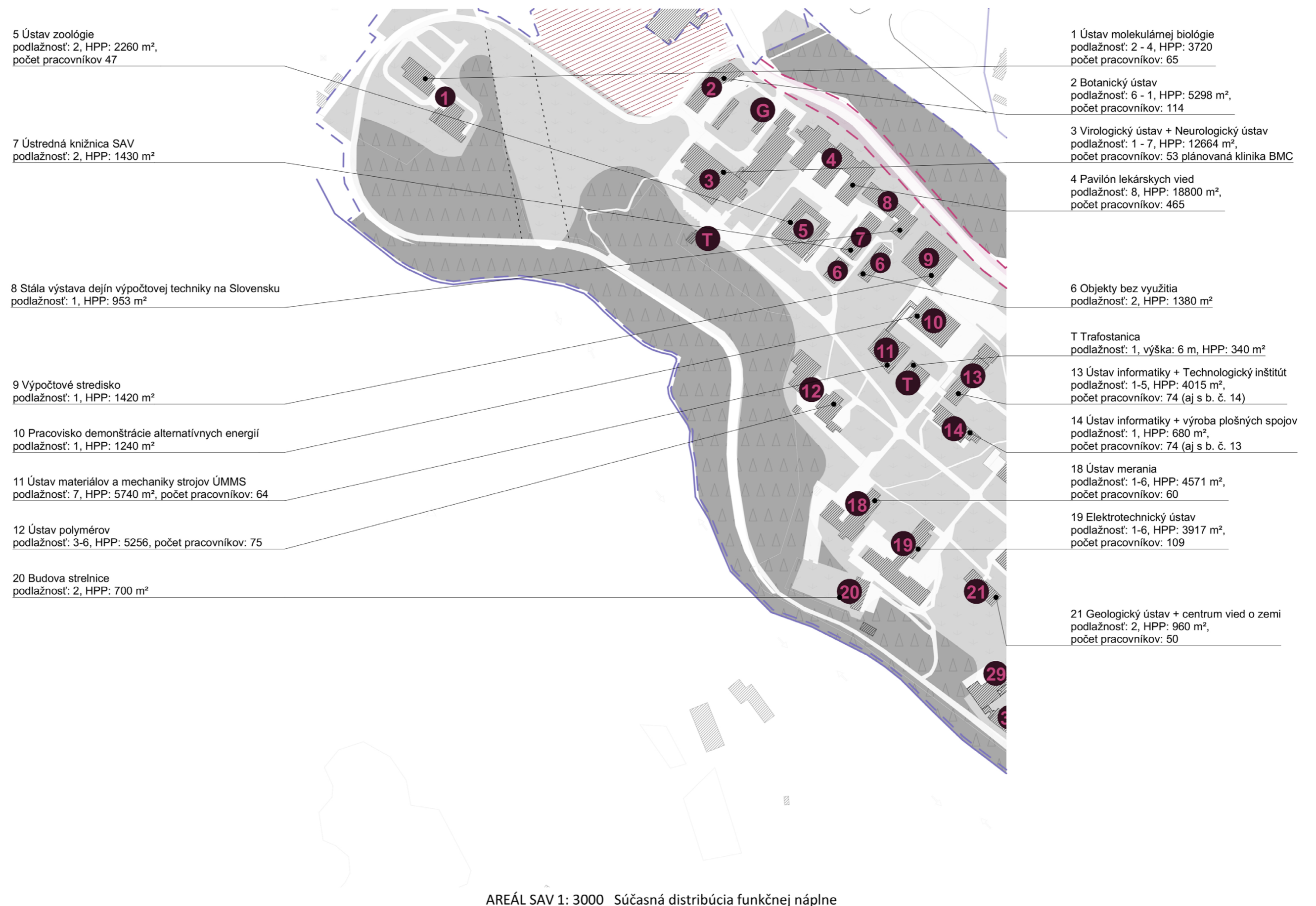
Výstupom dotazníkového prieskumu vedeného OZ Utopia medzi 2019/9 až 2019/12 bolo, že z 628 respondentov dochádza do práce (aj) MHD 456, (aj) autom 258, (aj) bicyklom 82, (aj) kolobežkou rovnako 82, 53 pešo. Keďže areál je dnes v rámci širších vzťahov nepriechodný, neslúži pre tranzit, ale iba ako cieľová destinácia. Dá sa predpokladať, že pri otvorení areálu a jeho nadviazaní na okolitú komunikačnú sieť (resp. po dobudovaní tejto siete aj v rámci susediacich areálov) je možné očakávať podstatný nárast počtu návštevníkov, resp. prechádzajúcich chodcov a cyklistov.

4.8. ANALÝZA POTENCIÁLOV A LIMÍT DOPRAVNÉHO ROZVOJA AREÁLU SAV

AREÁL SAV 1: 3000 Analýza potenciálov a limít rozvoja dopravy

4.9. SÚČASNÁ DISTRIBÚCIA FUNKČNEJ NÁPLNE V EXISTUJÚCICH BUDOVÁCH

4.10. MOŽNOSTI NARÁBANIA S EXISTUJÚCIMI STAVBAMI, LOKALIZOVANIE ROZVOJOVÝCH ZÓN

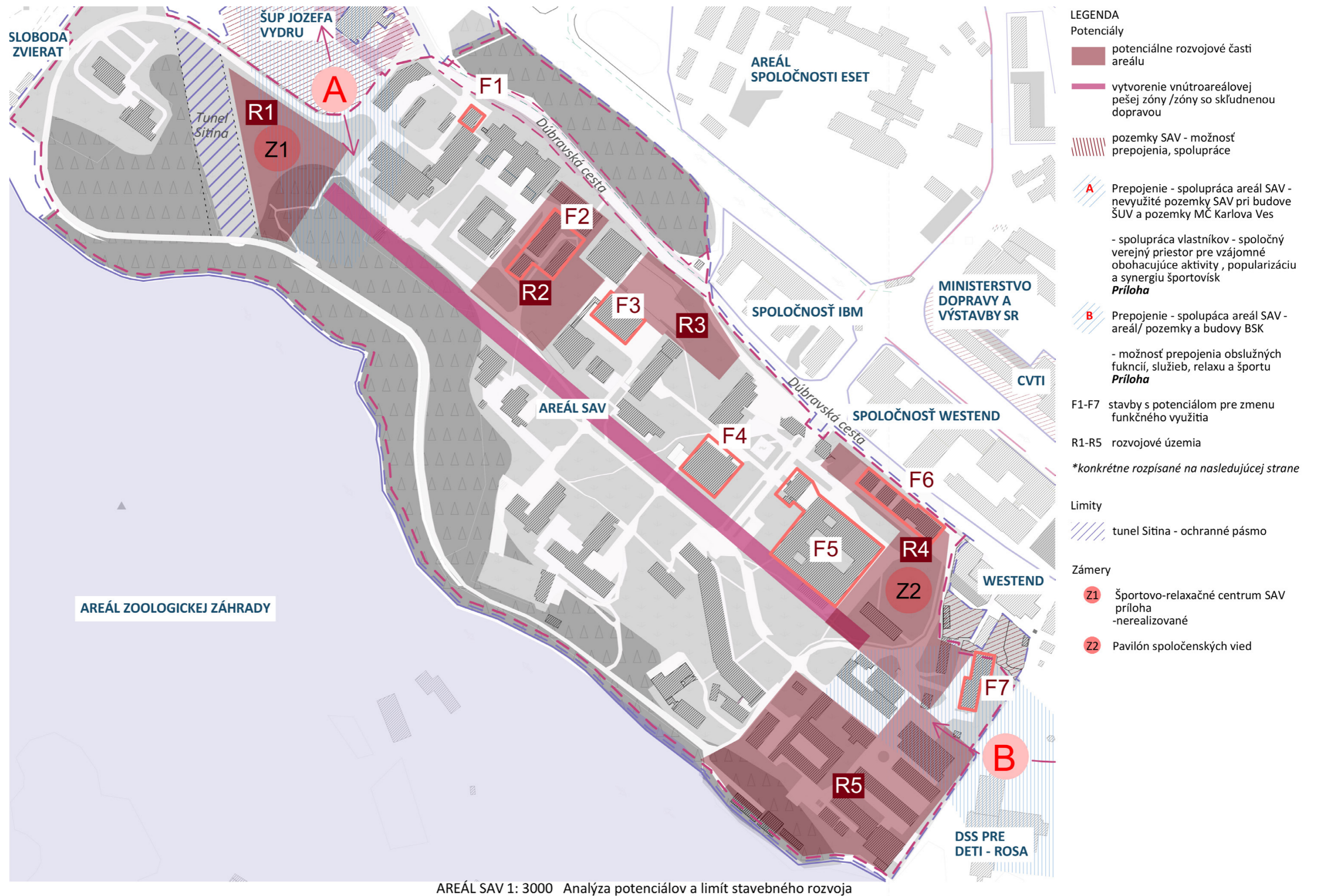
Budovy s vysokou architektonickou a úžitkovou hodnotou je potrebné zachovať.

Budovy provizórneho charakteru, nízkej architektonickej a úžitkovej hodnoty je možné podľa uváženia účastníka odstrániť.

Budovy v súčasnom nájme sú prioritne určené na konvertovanie funkcie a priestorov pre potreby SAV.

Keďže vyhlasovateľ v súčasnosti nemá ustálený zámer presunu všetkých prevádzok SAV do areálu na Patrónke, nie je dnes možné záväzne určiť, ktoré z prevádzok sem budú presunuté. Rovnako, vyhlasovateľ očakáva, že organizačná štruktúra SAV a s tým spojené priestorové nároky sa budú vyvíjať podľa aktuálnych potrieb organizácie reagujúcej na aktuálne vedecké a spoločenské výzvy. Návrh musí reagovať na túto otvorenosť a predstaviť možnosti stavebného zahustenia/rozvoja areálu v kapacite, ktorá umožní nielen prípadný budúci presun všetkých dnešných prevádzok (ústavy, úrad...), ale rátať aj s rezervou pre rast pri snahe o maximálnu urbanisticko-architektonicko-krajinársku kvalitu prostredia. V súčasnosti je v Bratislave zhruba 2 420 pracovníkov, z toho cca 1 730 v areáli. Predpokladáme, že vo vízii by bolo vhodné pracovať s kapacitou minimálne 3 000 zamestnancov v rámci areálu. Táto rezerva môže zároveň slúžiť ako priestor pre spoločnosti z komerčného, vedeckého a akademického sektoru (startupy a podobne).

4.11. ANALÝZA POTENCIÁLOV A LIMÍT STAVEBNÉHO ROZVOJA AREÁLU SAV

AREÁL SAV 1: 3000 Analýza potenciálov a limít stavebného rozvoja

Legenda:

F — stavby s potenciálom pre zmenu funkčného využitia

R — rozvojové územia

V rozvojových územiach je možné búranie objektov. V prípade zrušenia budovy v rozvojovom území, ktorá má v súčasnosti funkčné využitie pre potreby SAV (mimo nájmu), je potrebné pre danú funkciu / ústav nájsť alebo vytvoriť nové miesto.

F1 — plánované vytvorenie Výskumnej kliniky BMC (ideový zámer je súčasťou súťažných pomôcok)

F2 (R2) — súbor pôvodne dočasných stavieb vhodný na zmenu funkčného využitia a doplnenie chýbajúcich služieb, respektíve asanáciu.

F3 — experimentálna hala ÚMMS SAV, sú v nej umiestnené energeticky náročné strojné zariadenia a pracovisko štúdia možnosti využívania obnoviteľných zdrojov energie vrátane strešnej fotovoltaickej elektrárne s výkonom 30 kW, batériového úložiska 50 kWh, tepelného čerpadla napojeného na štyri zemné vrty. K dispozícii sú voľné priestorové kapacity na dočasné alebo trvalé umiestnenie niektorých chýbajúcich funkcií a služieb (predpokladá sa 500 m² z toho 250 m² open space a 250 m² delený priestor - šesť kancelárií + zázemie)

F4 — centrálna budova s potenciálom na vytvorenie a) konferenčných, b) popularizačných a c) klubových priestorov. Poloha objektu vytvára potenciál k umiestneniu verejne dostupných funkcií.

F5 — budova Ústarchu vhodná na zmenu funkčného využitia (prestavbu, adaptáciu,...) so stavebnými zásahmi, ktoré neznížia architektonickú hodnotu objektu. Priestory nie sú plne využívané, veľká časť je v prenájme. Potenciálne môže uspokojiť kapacity a) pavilónu sociálnych vied (PSV) b) pavilónu prírodných vied (PPV), c) archívu SAV d) Predsedníctva a úradu SAV e) zdieľaných a verejne dostupných funkcií ako F1. Podmienkou na zmenu funkčného využitia je zachovať časť priestoru pre aktuálne potreby ÚSTARCH (30 kancelárskych miest + 500m² laboratórií) , resp. vytvoriť preň v areáli zodpovedajúce alternatívne priestory. Poloha objektu vytvára potenciál k situovaniu verejne dostupných funkcií.

F6 (R4) — súbor stavieb na hranici areálu, s potenciálom doplniť, alebo zlepšiť funkčné využitie, respektíve vytvoriť priestor pre nové objekty.

Poloha objektu vytvára potenciál k umiestneniu verejne dostupných funkcií.

F7 — dve pôvodne bytové budovy, v ktorých sú neuspokojivo umiestnené spoločenskovedné ústavy tretieho oddelenia vied. Po vytvorení priestorových kapacít pre tieto ústavy je objekt vhodný na doplnenie ubytovacích kapacít.

R1 — voľná rozvojová plocha. Prevažná väčšina účastníkov ju identifikovala ako vhodnú pre umiestnenie funkčných plôch športu, rekreácie a zelene. Nachádza sa v blízkosti vjazdu do diaľničného tunela.

R2 (F2) - potenciálna rozvojová plocha v prípade sanácie jestv. stavieb s možnosťou napojenia na Dúbravskú cestu. V rámci tohto územia sa nachádza tzv. Sellendorfský lesík, s ktorým sa uvažuje ako o bezzásahovom lese s potenciálom vedeckého výskumu.

R3 — disponibilná rozvojová plocha s možnosťou napojenia na Dúbravskú cestu

R4 (F4) — potenciálna rozvojová plocha v prípade sanácie jestv. objektov pri hranici areálu s možnosťou napojenia na Dúbravskú cestu.

Z2 — voľná rozvojová plocha spodnej časti - predpokladá umiestnenie pavilónu PSV v kombinácii s aktuálne budovaným pavilónom CEMEA

R5 — Potenciál nového usporiadania a zastavania územia spodnej časti areálu.

Momentálne je tu situovaných niekoľko nevhodných funkcií a stavieb, ktoré SAV využíva pre svoje potreby definované v mapke „Súčasná distribúcia funkčnej náplne v existujúcich budovách“.

(zdroj: Participatívny prieskum o.z. Utopia + úpravy SAV na základe aktualizácie)

4.12. POŽIADAVKY NA NOVÉ PRIESTORY A UMIESTŇOVANIE FUNKČNEJ NÁPLNE

4.12.1. PRIESTORY PRE ÚSTAVY SPOLOČENSKÝCH VIED

Priestorové požiadavky pavilónu spoločenských vied sú podrobnejšie štruktúrované v súťažnej pomôcke XY (pavilón spoločenských vied - potreby).

V areáli je urgentne potrebné vytvoriť priestor na umiestnenie spoločenskovedných ústavov, ktoré sú v súčasnosti úplne nevhodne umiestnené v priestoroch bývalých bytov v budovách 34 a 35 (F7).

V tejto súvislosti si SAV nechala v minulosti spracovať návrh a projektovú dokumentáciu na novostavbu tzv. pavilónu spoločenských vied (PSV), pre ktorý je vydané v súčasnosti stále platné stavebné povolenie. Avšak vzhľadom najmä na povahu urbanisticko-architektonického riešenia je návrh vnímaný komunitou v SAV polemicky. V súťaži sa ponecháva na uvážení účastníkov jeho zakomponovanie alebo nezakomponovanie do celkového riešenia areálu.

Pavilón spoločenských vied PSV bol koncipovaný tak, aby sa v ňom vytvoril priestor aj pre niektoré ústavy umiestnené v Bratislave mimo areálu SAV, najmä v budove na Klemensovej, Šancovej a Panskej (viď súťažná pomôcka). Súčasne v ňom boli plánované priestory pre kompletný depozitár Ústredného archívu (ÚA) (cca 350 m²) alebo alternatívne Ústrednej knižnice (ÚK).

Zhrnutie priestorových požiadaviek pre ústavy spoločenských vied je podrobne popísané v tabuľke priestorov (súťažná pomôcka č. 12). Spolu ide o 18 ústavov, ktoré sa delia na tri skupiny:

1. skupina - ústavy s urgentnou potrebou vytvorenia priestoru v areáli SAV na Patrónke
2. skupina - ústavy stabilizované na pracoviskách mimo areálu SAV na Patrónke - rátať s priestorom pre tieto ústavy v rámci dlhodobej vízie areálu - ich opis je v 8. bode v rámci tejto kapitoly
3. skupina - ústavy stabilizované v priestoroch v areáli na Patrónke - bez potreby zmeny

4.12.2. PRIESTORY PRE ÚSTAVY PRÍRODNÝCH VIED

Vzhľadom na rozptýlenie viacerých ústavov zaoberajúcich sa v súčasnosti výskumom aspektov prebiehajúcej klimatickej zmeny do rôznych budov v areáli SAV aj mimo neho, považuje SAV za vhodné sústrediť tieto pracoviská bližšie k sebe, aby sa zlepšila ich vzájomná spolupráca a mohli jednoduchšie zdieľať spoločné laboratórne vybavenie. Najvhodnejšie by bolo postaviť samostatný nový objekt tzv. Pavilón prírodných vied (PPV), napríklad v zóne R2 alebo R3, prípadne upraviť na tento účel budovu ÚSTARCH (F5).

V prípade umiestnenia do budovy ÚSTARCHu by mohli byť v tomto objekte umiestnené:

- oddelenia v súčasnosti sídlia v tejto budove (budova ÚSTARCH, č. 24) :
 - ÚSTARCH - 45 zamestnancov v budove 24 (cca 30 kancelárskych miest + 500 m² laboratórií)
 - Odd. architektúry na historickom ústave SAV (5 kancelárskych miest)
 - Ústav hydrológie - 45 zamestnancov v budove 24
- všetky oddelenia ústavov prírodných vied (vied o Zemi) - 100 zamestnancov, budova 21, časť budovy 22 a 11,
- Geografický ústav - 30 zamestnancov v budove na Štefánikovej 49
- Matematický ústav - 30 zamestnancov v budove na Štefánikovej 49
- Ústav krajinskej ekológie - 20 zamestnancov v budove na Štefánikovej 3

Prípadne niektoré zo spoločenskovedných ústavov plánovaných do PSV.

Celková odhadovaná potreba kancelárskych priestorov pavilónu prírodných vied (PPV) je cca 300 zamestnancov. Na rozdiel od pavilónu sociálnych vied (PSV) je nutné v pavilóne prírodných vied (PPV) vybudovať aj laboratórne priestory, vhodné aj na inštaláciu energeticky náročných prístrojov. Potreba laboratórnych priestorov je cca 20 laboratórií, každé z nich s veľkosťou cca 40-50 m², plus priestory pre depozity a sklady (cca 300 - 400 m²).

Zhrnutie priestorových požiadaviek ústavov prírodných vied:

- kancelárske priestory pre cca 300 zamestnancov viacerých ústavov
- laboratóriá - cca 900m² - cca 20 laboratórií s veľkosťou 40-50m²
- depozity a sklady - cca 300 - 400 m²

4.12.3. PRIESTORY PRE ARCHÍV A ÚSTREDNÚ KNIŽNICU SAV

SAV urgentne potrebuje vyriešiť problém s existujúcimi nevhodnými a chýbajúcimi priestormi, ktoré by sa dali využiť na tento účel. Hlavný depozit obidvoch organizácií je v súčasnosti v budove 9 výpočtového strediska (cca 350m²). Platí pritom, že pokiaľ by sa vytvoril nový priestor pre archív SAV, knižničné depozity by bolo možné umiestniť do uvoľneného priestoru a naopak. Vzhľadom na zámer inštalácie nového superpočítača, ktorý možno bude umiestnený v tomto priestore, však za optimálne riešenie možno považovať až vybudovanie obidvoch depozitov (každý 400 m²) v nových priestoroch. Na depozity by mali nadväzovať vhodné študovne, resp. čítarne, dostupné aj širokej verejnosti.

Zhrnutie priestorových požiadaviek na archív a ústrednú knižnicu: archív SAV:

- depozit cca 400 m² (6 000 bm archívnych dokumentov) - uvažujeme cca 60m² depozitu na 1bkm
- priestory pre zamestnancov - sekretariát, kancelária riaditeľa, zasadačka, zázemie pre zamestnancov (8 až 10 pracovníkov)
- študovňa pre verejnosť (pre cca 10 ľudí), šatňa, WC

ústredná knižnica:

- cca 600 000 knižničných jednotiek + rezerva na rast, priestor pre depozit cca 1800m² (z toho v archívnom štandarde cca 1 000 m², v štandarde knižnice s voľným výberom 800m²)
- priestory a zázemie pre 30 zamestnancov
- 2 x študovňa / čítareň pre verejnosť (každá pre cca 30 čitateľov), šatňa, WC

4.12.4. ZDIEĽANÉ LABORATÓRIÁ

Je potrebné vytvoriť priestor pre zdieľané laboratóriá pre celú SAV. Tie dnes buď úplne absentujú alebo sú rozptýlené po celom areáli v malých prevádzkach s nedostatočným vybavením z hľadiska potrieb moderného výskumu. K takýmto laboratóriám patria napríklad mechanické dielne vrátane výroby prototypov (200 - 300 m²), certifikované mechanické skúšobne (200 m²), chemické analytické laboratórium (200 m²), sklárska dielňa (50 m²) a pod. Je možné uvažovať pre túto funkciu napríklad aj s využitím nízkopodlažnej časti budovy budovy ÚSTARCH (F5), s novostavbou, prípadne inak.

Zhrnutie priestorových požiadaviek na zdieľané laboratóriá:

- mechanické dielne vrátane výroby prototypov - 200 až 300 m²
- certifikované mechanické skúšobne - 200 m²
- chemické analytické laboratórium - 200 m²
- sklárska dielňa - 50 m²
- zázemie - hygiena, šatňa

4.12.5. CENTRÁLNY BOD AREÁLU

V areáli je potrebné vytvoriť centrálny bod/budovu, ktorý bude miestom prvého kontaktu pre prichádzajúcich návštevníkov aj pracovníkov, kde im budú poskytnuté informácie o inštitúcii a jej areáli, vrátane stálych aj aktuálnych prezentácií výsledkov výskumu v SAV. Mali by tu byť priestory vhodné na stretávanie, prezentácie, zasadnutia, prípadne semináre alebo menšie konferencie. Za vhodné riešenie sa považuje adaptácia budovy súčasnej jedálne (súťažná pomôcka XY), v ktorej je už vybudovaná moderná aula (kinosála) s kapacitou 300 osôb. Jedáleň s kuchyňou si vyžaduje zásadnú modernizáciu, pravdepodobne najvhodnejším riešením by ju bolo vybudovať nanovo v inom objekte a súčasné priestory pre stravovanie využiť pre potreby komplexného konferenčného centra. Uvažuje sa s tým, že to bude pozostávať z jednej auly (kapacita súčasnej auly vyhovuje), informačného strediska a priestoru na vytvorenie dvoch menších separátnych seminárnych miestností s kapacitou do cca 50 osôb. Tieto miestnosti môžu alternatívne slúžiť na inštaláciu rôznych expozícií, reprezentujúcich dosiahnuté výsledky výskumu, prípadne ako priestor na stretnutia a schôdzky. Objekt by mal mať vytvorený priestor na poskytnutie cateringu v prípade organizácie konferencií resp. rautov, ktorý môže slúžiť aj na inštaláciu posterov. Okrem toho by v objekte mohla byť prevádzkovaná menšia kaviareň na vzájomné stretnutia s návštevníkmi areálu, vítané je prepojenie na exteriérovú terasu. Infobod a výstavný priestor nemusí byť nevyhnutne suchou nohou spojený s konferenčným centrom (aula, seminárne miestnosti), môže byť napríklad pridružený aj k zdieľaným laboratóriám.

Zhrnutie priestorových požiadaviek na centrálny bod:

- infobod
- výstavný priestor
- priestor pre catering
- kaviareň
- aula s kapacitou 300 osôb
- 2 menšie seminárne miestnosti, každá s kapacitou 50 osôb

4.12.6. SLUŽBY

V prípade zmeny funkcie centrálnej budovy (16) je potrebné navrhnuť nahradenie možnosti stravovania zamestnancov. Okrem toho mladí zamestnanci akcentujú potrebu materskej školy, prípadne aj detského klubu v areáli. Pridanou hodnotou by boli aj ďalšie služby a obchody. Pre tento typ infraštruktúry je odporúčané uvažovať s polohou na styku s areálom Westend (zóna F6). Vybudovanie alebo prevádzka tejto zóny by mohla byť zabezpečená treťou stranou, SAV je pripravená poskytnúť priestory v rámci koncesie.

Zhrnutie priestorových požiadaviek na služby, podrobnejšie v záverečnej správe participatívneho prieskumu (viď. pomôcka č.5) :

- materská škola, detský klub
- služby stravovania, obchodov,...
- služby pre šport a rekreáciu (telocvičňa, exteriérová športoviská, zdravotné stredisko,...)

4.12.7. UBYTOVANIE

Pre potreby mobility vedeckých pracovníkov a štážístov je potrebné v areáli vytvoriť moderné ubytovacie kapacity. Na tento účel sa v prvej etape počíta s modernizáciou celých jestvujúcich budov 34 a 35 (po presťahovaní spoločenskovedných ústavov). K dispozícii na podporu mobility je ďalej napr. celá zóna R5.

Ubytovacie kapacity by mali byť štruktúrované nasledovne podľa priority:

1. Ubytovanie štážístov/doktorandov na dobu do štyroch rokov – napr.

trojizbové bunky, každá izba s vlastnou kúpeľňou a WC, bunka má spoločnú kuchyňu/spoločenskú miestnosť - bunka cca 70 m²

2. Krátkodobé ubytovanie hotelového typu - izby s kúpeľňou, WC cca 12 m², s dostupným centrálnym stravovaním (Bed & Breakfast)
3. Manželské ubytovanie na dobu napr. štyroch rokov - dvojgarsónka (2+kk) s kúpeľňou a WC cca 50 m²

Celková kapacita na ubytovanie sa ponecháva na účastníkoch, ktorí primerane zohľadnia dostupný priestor vrátane možnosti dobudovania potrebnej obslužnej infraštruktúry.

Zhrnutie priestorových požiadaviek na ubytovanie:

- ubytovanie „internátne“ - 60 buniek á=70m²
- ubytovanie „hotelové“ - 40 izieb á=12m²
- ubytovanie „rodinné“ - 10 buniek á=50m²
- prislúchajúca infraštruktúra

4.12.8. ĎALŠIE PRIESTORY MIMO AREÁLU A REZERVA PRE RAST

Organizácie SAV, ktoré sa dnes nachádzajú v budovách v Bratislave mimo riešeného areálu a perspektívne by mohli byť presunuté do areálu (viď. súťažná pomôcka - tabuľka.xlsx - 2. hárok: "budovy mimo areálu")

1. V prvej fáze po vytvorení priestorov pre ústavy spoločenských vied (potrebné sú kancelárske a administratívne priestory, sklady, depozitáre a seminárne miestnosti):
Šancová 56 (cca 80 zamestnancov a 20 doktorandov):
 - Ekonomický ústav,
 - Centrum spoločenských a psychologických viedKlemensova 19 (cca 120 zamestnancov a 20 doktorandov):
 - Ústav Etnológie a sociálnej antropológie
 - Historický ústav
 - Ústav orientalistikyBradáčova 7:
 - Encyklopedický ústav (počet zamestnancov 20)
2. V druhej fáze po vytvorení priestorov Pavilónu prírodných vied:
Štefánikova 49:
 - Matematický ústav (počet zamestnancov 50)
 - Geografický ústav (počet zamestnancov 30)Štefánikova 3:
 - Ústav krajinej ekológie SAV (počet zamestnancov 20)
3. V ďalších fázach budovania areálu, resp. v rámci dlhodobej vízie:
Panská 26 / Rudnayovo námestie:
 - Jazykový ústav Ľudovíta Štúra (cca 65 zamestnancov)Štefánikova 49:
 - Úrad SAV spolu s Predsedníctvom SAV (počet zamestnancov 130)Sienkiewiczova:
 - Ústav normálnej a patologickej fyziológie SAV (počet zamestnancov 40)Klemensova 19:
 - Filozofický ústav (počet zamestnancov 35)
 - Sociologický ústav (22 zamestnancov a 10 doktorandov)
 - Ústav štátu a práva (počet zamestnancov 20)

Zhrnutie priestorových požiadaviek na umiestnenie ďalších priestorov, ktoré sa momentálne nachádzajú mimo areálu a na rezervu:

- v areáli pracuje v súčasnosti cca 1730 zamestnancov
- v Bratislave pracuje cca 2420 pracovníkov
- pre účely vízie je potrebné uvažovať s kapacitu areálu min. 3000 zamestnancov
- rezerva pre rast SAV = 3 000 - 2 420 = cca 580 zamestnancov

4.13. POŽIADAVKY NA VEREJNÉ PRIESTRANSTVÁ A KRAJINNO-ARCHITEKTONICKÉ RIEŠENIE

Zeleň, parkové úpravy a celkové krajinárske poňatie areálu je charakteristickým výsledkom uvažovania o podobných areáloch z polovice šesťdesiatych rokov 20. storočia a odráža hodnotnú celkovú koncepciu aj čiastkové riešenia. Veľkoryso koncipované zelené plochy s vysokou zeleňou tak možno považovať za jednu z kľúčových hodnôt územia. V rámci areálu možno identifikovať viaceré pozoruhodné lokality s hodnotnými kompozíciami drevín.

Z hľadiska parkovej úpravy, prípadne dotvorenia umeleckými dielami možno za najhodnotnejšiu opäť považovať najmä centrálnu časť areálu v okolí Centrálnej budovy, Chemického ústavu, ako aj v okolí Ústav pre výskum srdca. Významnou súčasťou krajinárskej koncepcie areálu je aj masív lesa prenikajúci na jeho územie v západnej časti a ucelený lesný porast v severovýchodnej časti. Pôvodnú modernistickú koncepciu parkových úprav do určitej miery narušila úprava plochy pred Centrálnou budovou, ktorá má síce vhodné funkčné využitie ale problematický vzhľad.

(zdroj: Laura Pastoreková, Henrieta Moravčíková, Areál Slovenskej akadémie vied, Architektonicko-urbanistické vyhodnotenie súčasného stavu, 2014)

Zeleň v areáli a jeho prírodný charakter najmä v častiach susediacich s areálom zoo sú dnes zamestnancami považované za jednu z najdôležitejších hodnôt areálu. Je dôležité, aby navrhované riešenie stavalo na tejto hodnote a táto hodnota bola trvalo udržateľná.

V jadre areálu sa uvažuje o vytvorení centrálnej zóny s upokojenou automobilovou dopravou. V tejto zóne bude navrhnuté riešenie verejných priestorov, ktoré vytvorí adekvátne podmienky v udržateľnej miere jednak pre nevyhnutné, ako aj výnimočné resp. doplnkové aktivity užívateľov a návštevníkov.

- Areál by mal byť prevádzkovaný ako verejný priestor, ktorý bude verejne prístupný v režime, ktorý bude predbežne časovo ohraničený a limitovaný na spôsoby využitia, ktoré nebudú obmedzovať primárnu funkciu areálu. Teda, nemali by sa tu bežne diať spoločenské a kultúrne zhromaždenia, ktoré by narúšali priebeh vedeckej práce.
- Riešenie verejného priestoru má plniť vedecko-popularizačnú funkciu - malo by svojim trvalým aj dočasným vybavením umožňovať prezentáciu významu vedeckého výskumu prostredníctvom laicky zrozumiteľných ukážok, najmä v oblastiach, ktorým sa venujú pracovníci jednotlivých ústavov.
- Krajinárske riešenie musí byť navrhnuté tak, aby jeho charakter bol kultúrne a prírodne adekvátny, mestotvorný a bol v zhode s aktuálnymi princípmi udržateľnosti a biodiverzity.
- Riešenie areálu má vytvárať komfortné a efektívne miesto pre prácu vedeckých pracovníkov, sekundárne pre návštevníkov z verejnosti.
- V areáli by mali byť vytvorené miesta pre stretávanie a občasnú prácu v exteriéri, prípadne vhodne koncipované detské ihrisko (pre návštevníkov s deťmi a deti zamestnancov)
- Vonkajšie plochy areálu SAV ponúkajú priestor na vykonávanie exteriérového bádania a prezentáciu výsledkov výskumu niektorých ústavov.

Orientácia návštevníkov v areáli je dnes považovaná za problematickú, je preto potrebné, aby bol v budúcnosti navrhnutý funkčný systém pre informovanie a orientáciu, resp. aby samotné riešenie verejných priestranstiev a dopravy podporovalo možnosť jasnejšej orientácie v území.

Športoviská

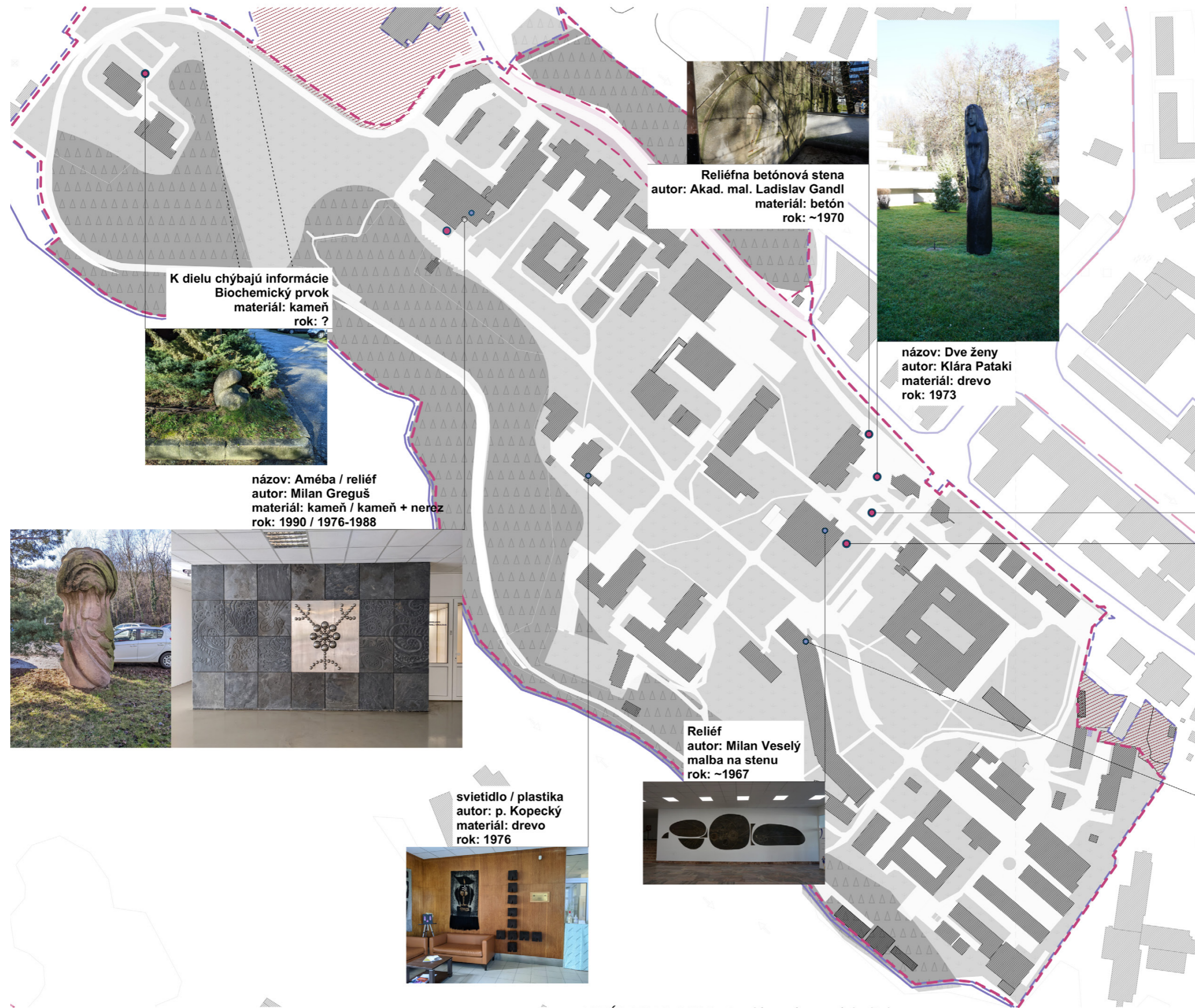
- Ponecháva sa na účastníkovi, aby v zmysle výsledkov participatívneho procesu navrhol športoviská, avšak tak, aby zodpovedali limitovaným priestorovým a finančným možnostiam vyhlasovateľa a aby ich realizácia bolo možná v etapách v dlhodobom horizonte. V blízkom čase je možné uvažovať skôr so športoviskami - plochami a zariadením v exteriéri, ktoré sú investične a energeticky nenáročné.

4.14. VÝTVARNÉ DIELA

Neoddeliteľnou súčasťou koncepcie areálu bolo výtvarné umenie inštalované nielen priamo v budovách či na budovách, ale aj voľne v rámci parkovej úpravy. Tieto diela popredných slovenských moderných umelcov dodnes predstavujú pridanú hodnotu areálu.

(zdroj: Laura Pastoreková, Henrieta Moravčíková, Areál Slovenskej akadémie vied, Architektonicko-urbanistické vyhodnotenie súčasného stavu, 2014)

V rámci súťaže je potrebné rešpektovať existujúce diela, prípadne narábať s nimi vhodným spôsobom. Je možné tiež uvažovať s vytváraním diel nových.

- LEGENDA**
- hranica riešeného územia
 - výtvarné dielo exteriér
 - výtvarné dielo interiéru

K dielu chýbajú informácie
Biochemický prvok
materiál: kameň
rok: ?

názov: Améba / reliéf
autor: Milan Greguš
materiál: kameň / kameň + nerez
rok: 1990 / 1976-1988

Reliéfna betónová stena
autor: Akad. mal. Ladislav Gandl
materiál: betón
rok: ~1970

názov: Dve ženy
autor: Klára Pataki
materiál: drevo
rok: 1973

pôvodne vodná plocha
dnes fontána

názov: Guľa
autor: Juraj Hovorka
materiál: kov
rok: 1972

Reliéf
autor: Milan Veselý
malba na stenu
rok: ~1967

svietidlo / plastika
autor: p. Kopecký
materiál: drevo
rok: 1976

keramická stena
autor: J. Filo
keramická mozaika
rok: 1961

AREÁL SAV 1: 3000 Analýza výtvarných diel

4.15. ENERGETIKA

Väčšina budov v areáli je v súčasnosti zásobovaná teplom z centrálnej teplárne (budova K) vykurovanej zemným plynom. Výnimkou sú budovy Ústavu molekulárnej biológie (ÚMB budova 1), Botanického ústavu (budova 2) a Virologického ústavu (budova 3), ktoré majú vlastnú plynovú kotolňu. Teplo (horúca voda) je z centrálnej kotolne vedené potrubím v podzemnom kolektore (jeho umiestnenie je v súťažných pomôckach) do jednotlivých výmenníkových staníc, kde sa odovzdáva do sekundárnych vodných okruhov príslušných budov a slúži jednak na ich vykurovanie, jednak na prípravu teplej úžitkovej vody (TÚV). Takmer všetky budovy sú zateplené, výnimku tvoria len niektoré sklady a jedna z budov ÚMB. V centrálnej kotolni sú inštalované tri plynové kotly, každý s výkonom 3,5 MW. Priemerná ročná spotreba tepla v areáli je na úrovni 12 GWh, z čoho teplo na prípravu TÚV predstavuje približne 10%.

Napriek rekonštrukcii rozvodov po roku 2000 je takýto stav dlhodobou neudržateľný, problémom sú najmä straty pri nútenom obehu tepla na prípravu TÚV, ktoré sa musí dodávať, aj keď sa teplá voda nespotrebováva.

Elektrická energia je do jednotlivých budov dodávaná z dvoch trafostaníc (budovy T) podzemnými káblami čiastočne v kolektore, čiastočne v zemi. Celková ročná spotreba elektrickej energie predstavuje približne 5 GWh ročne, technické maximum je na úrovni 1,8 MW, po vypnutí staršieho superpočítača AUREL sa z neho využíva približne 1,1 MW.

Na experimentálnej hale ÚMMS (Budova 10) je nainštalovaná experimentálna fotovoltická elektrárň (FVE) s výkonom 30 kWp, ktorá je schopná vyrobiť ročne približne 30 MWh elektrickej energie, podstatnú časť z nej však vyrába v lete. FVE je vybavená batériovým úložiskom 50 kWh a je na ňu napojené tepelné čerpadlo zem/voda s výkonom 30 kW, ktoré čerpá teplo zo štyroch stometrových zemných vrtov umiestnených pri budove 10. FVE a tepelné čerpadlo slúžia predovšetkým na výskumné účely, pokrývajú však časť spotreby ÚMMS (približne 8 %).

Areál by v budúcnosti mal podstatne znížiť spotrebu dodávky primárnej energie. Každá budova by mala mať zabezpečenú samostatnú prípravu TÚV, aby sa znížili straty pri dodávke tepla z centrálnej kotolne. Prakticky všetky budovy majú ploché strechy, ktoré umožňujú inštaláciu fototerických, resp. fotovoltických panelov. Prípadná úprava plochých striech so zberom dažďovej vody, by prispela lepšej termoregulácii budov, najmä v lete. Tzv. šedá voda by znížila spotrebu v súčasnosti používanej pitnej vody, znížila nároky na kanalizáciu a vytvorila aj predpoklady na využitie ako zdroj tepla pre potenciálne tepelné čerpadlá.

V centrálnej kotolni sa plánuje nahradenie minimálne jedného kotla kogeneračnou plynovou jednotkou, ktorá by vyrábala z plynu elektrickú energiu s výkonom na úrovni približne 500 kW a súčasne teplo na úrovni 1 MW. Nároky na dodávku elektrickej energie by sa takto znížili približne na polovicu. V lete by sa teplo produkované z výroby elektriny dalo konverziou využiť na chladenie.

Výkon kogeneračnej jednotky bude závisieť od elektrického výkonu plánovaného superpočítača (500-1500 MW), ktorý by mal byť nainštalovaný v priestoroch výpočtového strediska (budova 9). Teplo získané pri jeho chladení by sa malo v zime takisto využiť na vykurovanie, v lete na chladenie.

Na prípadné nové rozvody elektriny a tepla do jednotlivých budov je výhodné použiť existujúci podzemný kolektor (viď. súťažná pomôcka).

4.16. PARTICIPATÍVNE PLÁNOVANIE

Medzi májom 2019 až februárom 2020 realizovalo OZ Utopia participatívny prieskum, ktorého záverečná správa je k dispozícii ako súťažná pomôcka. Závěry, ku ktorým sa počas tohto procesu dospelo boli zohľadnené pri tvorbe tohto zadania a nastavení súťažných podmienok.

4.17. BUDÚCA REGULÁCIA ÚZEMIA

SAV má záujem, aby urbanistická štúdia, ktorá bude spracovaná na základe víťazného návrhu, slúžila ako interne prijatý masterplan - vízia pre budúci rozvoj a transformáciu areálu.

Vzhľadom na to, že SAV má kontrolu nad územím areálu a aktuálne platná regulácia územným plánom sa nejaví ako limitujúca, predbežne sa neuvažuje s potrebou iniciovať jeho zmenu.